

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

מערכת הביטוח הלאומי בישראל

נכון לינואר
2011

המידע בחוברת משקף את מצב מערכת הביטוח הלאומי בינואר 2011 וכולל את השניים שחלו עד למועד זה. החוברת אינה כוללת שינויים שחלו לאחר מועד זה, במהלך שנת 2011; אלה ייכללו בחוברת 2012. המידע בחוברת כללי בלבד, ואין לראות בו נוסח מלא או מוסמך של החוק.

תוכן העניינים

עמוד		עמוד	
30	אסירי ציון והרוגי מלכות	4	הגדרות כלליות
31	סיוע משפטי	6	אמהות
32	נפגעי איבה	8	ילדים
34	הבטחת הכנסה	10	נפגעי עבודה
36	זקנה	12	נפגעי תאונות
39	יעוץ לקשיש	13	זכויות מתנדבים
39	הענקות מטעמי צדק	14	אבטלה
40	שאירים	16	שירות מילואים
42	סיעוד	17	זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד
44	מזונות (הבטחת תשלום)	18	נכות כללית
45	אמנות בינלאומיות דו־צדדיות	21	אלימות במשפחה
51	אמנות בינלאומיות רב־צדדיות	22	נפגעי גזת
		23	נפגעי עירוי דם (נגיף האיידס)
52	לוח 1: מבוטחים ומקבלי גמלאות	24	נפגעי פוליו
53	לוח 2: גבייה וגמלאות	25	חסידי אומות העולם
54	לוח 3: שיעורי הגמלאות בענפים נבחרים	26	שיקום מקצועי
55	לוח 4: גיל פטור האישה מתקופת אכשרה	28	ניידות

הגדרות כלליות¹

גיל פרישה

הגיל הקבוע לגבי גבר ואישה בהתאם למועד לידתם. גיל הפרישה בינואר 2011: 67 לגבר ו-62 לאישה.

גיל פרישה לנשים

גיל פרישה לנשים	חודש ושנת לידה	
	עד תאריך	מתאריך
60	6/44	-
4-60 חודשים	8/44	7/44
8-60 חודשים	4/45	9/44
61	12/45	5/45
4-61 חודשים	8/46	1/46
8-61 חודשים	4/47	9/46
62	12/49	5/47
4-62 חודשים	8/50	1/50
8-62 חודשים	4/51	9/50
63	12/51	5/51
4-63 חודשים	8/52	1/52
8-63 חודשים	5/53	9/52
64	ואילך	5/53

גיל פרישה לגברים

גיל פרישה לגברים	חודש ושנת לידה	
	עד תאריך	מתאריך
65	6/39	-
4-65 חודשים	8/39	7/39
8-65 חודשים	4/40	9/39
66	12/40	5/40
4-66 חודשים	8/41	1/41
8-66 חודשים	4/42	9/41
67	ואילך	5/42

דמי ביטוח

דמי הביטוח משולמים מהכנסה שאינה עולה על ההכנסה המרבית שנקבעה לעניין דמי ביטוח. ההכנסה החודשית המרבית החייבת בתשלום דמי ביטוח שווה לתשע פעמים הסכום הבסיסי³ לכל המבוטחים והמעסיקים (ב-1.1.2011 - 73,422 ש"ח לחודש).

ההכנסה החודשית המזערית (מינימום ההכנסה) לצורך תשלום דמי ביטוח היא: עבור שכיר - 3,850 ש"ח (שווה לשכר המינימום); ועבור עובד עצמאי - 2,077 ש"ח (שווה ל-25% מהשכר הממוצע). מבוטח שהכנסתו פחות מהמינימום משלם דמי ביטוח כאילו שהוא מרוויח את המינימום.

כל ההכנסה של העובדים לרבות דמי הבראה, הוצאות רכב וטלפון חייבים בדמי ביטוח.

עובדים שכירים, עצמאים ומבוטחים לא עובדים ולא עובדים עצמאים משלמים שיעורי דמי ביטוח מופחתים על החלק מההכנסה שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע לפי החוק, החל בינואר 2011, תקרת ההכנסה המחויבת בשיעורים מופחתים היא 4,984 ש"ח.

סך כל שיעורי דמי הביטוח למבוטח מגיל 18 ועד **גיל הפרישה** (לא כולל ביטוח בריאות) בינואר 2011

שיעור מופחת	שיעור מלא	
0.40	7.00	עובד שכיר
3.85	5.43	מעסיק
6.72	11.23	עובד עצמאי

1. בכל פרק נפרד יש מונחים נוספים. כל המונחים האלה כתובים על רקע תכלת, על מנת להפנות את תשומת לב הקורא להגדרות המופיעות בפרק זה או בטור הגדרות של הפרק הרלוונטי, שם המונחים מסודרים לפי סדר הא-ב.

הגדרות כלליות

הסכום הבסיסי

סכום אשר לפיו מחושבות מרבית הגמלאות, החל ב-1 בינואר 2006. הסכום הבסיסי מתעדכן ב-1 בינואר של כל שנה בשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שחלה בשנה שקדמה לה. לסכום הבסיסי תעריפים שונים לצורך עדכון הגמלאות השונות.

השכר הממוצע

הכוונה לשכר הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי. הוא מחושב לפי שיטה שנקבעה בחוק, ב-1 בינואר של כל שנה, ולאחר מכן בכל פעם שחל פיצוי.

בינואר 2011 השכר הממוצע הוא 8,307 ש"ח.

ילד²

תושב ישראל שהוא אחד מאלה:

עד גיל 18	ילדו של מבוטח (כולל ילד חורג ומאומץ, וכן נכד שכל פרנסתו על המבוטח)
עד גיל 20	אם מסיים את לימודיו במוסד חינוכי על-יסודי או אם שוחר במסגרת קדם-צבאית
עד גיל 21	אם מתנדב בשנת שירות
עד גיל 24 אך לא יותר מאשר עד תום 36 חודשי שירות	אם משרת בצה"ל, למעט צבא קבע
עד גיל 24	אם בשירות לאומי או עתודאי

הסכומים הבסיסיים בינואר 2011

סכום בסיסי ¹	סכום בסיסי ²	סכום בסיסי ³
8,260 ש"ח	169 ש"ח	8,158 ש"ח
מענק פטירה מענק בר מצווה גמלת סיעוד קצבת נכות כללית גמלאות ניידות מענק לידה דמי לידה גמלאות נפגעי עבודה דמי תאונה גמלה למתנדב	קצבת ילדים	גמלאות אחרות הכנסה מרבית לגביית דמי ביטוח

הכנסה מרבית לעניין גמלאות

ההכנסה המרבית שנקבעה לעניין מבחן ההכנסה בגמלאות שונות.

פיצוי

תשלום תוספת יוקר המשולמת לפי המדד, או תשלום של מקדמה על חשבון תוספת יוקר, או תשלום פיצויים בעד התייקרות לעובדים שכירים במשק.

תקופת אכשרה

פרק הזמן שבו חייב אדם להיות מבוטח במוסד לביטוח לאומי, כאחד התנאים לגמלה.

פרט	מספר התלויים	הכנסה חודשית מרבית
1	ללא תלויים	סכום השווה ל-57% מהשכר הממוצע
2	תלוי אחד	סכום השווה ל-76% מהשכר הממוצע
3	כל תלוי נוסף	סכום השווה ל-7% מהשכר הממוצע

2. ההגדרה מתייחסת ל"ילד" התלוי במבוטח לצורך תוספת במרבית הגמלאות. הגדרה שונה ל"ילד" קיימת לגבי ילד נכה (בפרק "נכות כללית") וכן בפרקים "מזונות" ו"ילדים", כפי שמפורט בפרקים אלה.

אימהות

תחילה

גביית דמי ביטוח ותשלום קצבאות

1 באפריל 1954

מקור מימון

דמי ביטוח

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
0.04	0.87	עובד שכיר
0.12	0.16	מעסיק
0.56	0.82	עובד עצמאי
0.11	0.26	לא עובד ולא עובד עצמאי
0.09	0.09	אוצר המדינה: עבור עובד שכיר
0.09	0.09	עבור עובד עצמאי
דמי לידה לחיילות		משרד הביטחון

השתתפות אוצר המדינה

משתתף בקצבת הלידה ובמענק האשפוז.

מי מבוטח

מענק אשפוז, מענק לידה וקצבת לידה

- מבוטחת או אשת מבוטח כאמור ב"זקנה - מי מבוטח", גם אם ילדה מחוץ לישראל;
- עובדת שכירה או עצמאית המועסקת בישראל, או אשת עובד שכיר או עצמאי המועסק בישראל לפחות 6 חודשים בתוכף ללידה, אף אם אינם תושבי ישראל ובלבד שילדה בישראל;

פסקה (2) לעיל לא חלה על מי שמתגוררת באזור או בשטחי האוטונומיה ואינו תושב ישראל באזור, הכל כהגדרתם בחוק.

דמי לידה ודמי חופשה למאמצת

- עובדת שכירה או עצמאית שמלאו לה 18 שנה והיא מועסקת בישראל;
- אישה שמלאו לה 18 שנה והיא נמצאת בהכשרה;
- עובדת מחוץ לישראל - בתנאים מסוימים.

גמלה לשמירת הריון

תושבת ישראל שהיא עובדת שכירה או עצמאית.

תנאי הזכאות

מענק אשפוז ומענק לידה

הזדקקות לאשפוז בקשר ללידה.

מענק להורה מאמץ

אימוץ ילד שטרם מלאו לו 10 שנים.

קצבת לידה

לידה של 3 ילדים או יותר, שלפחות 3 מהם נשארו בחיים בתום 30 יום מהלידה, בתנאי שהאם זכאית למענק לידה.

דמי לידה לאם

צבירת תקופת אכשרה ליום הקובע.

דמי לידה לאב

• צבירת תקופת אכשרה ליום הקובע;

• אישור המעביד לחופשת הלידה;

• חופשת הלידה של האב לא תקטן מ-21 ימים רצופים;

כמו-כן, על בת הזוג להיות זכאית לחופשת לידה של 14 שבועות לפחות מהלידה, ליותר על חלק מחופשת הלידה ולחזור לעבודה לא לפני 6 שבועות מהלידה - כל זאת, אלא אם נבצר ממנה לטפל בילד מבחינה רפואית.

דמי חופשה להורים מאמצים

הפסקת עבודה לרגל אימוץ ילד שטרם מלאו לו 10 שנים וצבירת תקופת אכשרה. אב מאמץ רשאי לצאת לחופשת לידה לתקופה שאינה פחותה מ-21 יום.

הסעה ליולדת

ההסעה היא לבית החולים הקרוב למקום שבו שוהה היולדת, ואירעה לידה תוך שלושה ימים מיום ההסעה.

גמלה לשמירת הריון

• הפסקת עבודה בשל שמירת הריון לפי אישור מרופא נשים מומחה;

• צבירת תקופת אכשרה ליום הקובע לשמירת הריון;

• תקופת שמירת הריון שנמשכה לפחות 30 ימים רצופים;

• אי קבלת תשלום בגין שמירת הריון מגורם אחר.

קצבה מיוחדת ותגמול מיוחד

פטירת היולדת, שהיתה מבוטחת למענק לידה, בעת הלידה או תוך שנה מהלידה. הזכאות היא לאחד מהשניים בעד אותו פרק זמן.

ג. אישה שילדה יותר מילד אחד, או אישה שהיא או הילד מאושפז/ת בתקופת חופשת הלידה ולאחריה לתקופה העולה על שבועיים, רשאית להאריך את חופשת הלידה ובמקרה זה זכאית לדמי לידה נוספים בעד תקופת ההארכה – הכל לפי תנאים שנקבעו בחוק.

ד. אישה שילדה ושהיא או הילד מאושפז/ת בתקופת חופשת הלידה לתקופה העולה על שבועיים רשאית לפצל את חופשת הלידה.

הסעת יולדת

השירות ניתן ע"י מגן דוד אדום

גמלה לשמירת הריון

בעד כל יום של שמירת הריון, הסכום הנמוך משני אלה:

1. סכום השווה לסכום הבסיסי¹, מחולק ב־30;
2. הכנסתה של המבוטחת בשלושת החודשים שקדמו ליום הפסקת העבודה, מחולקת ב־90.

קצבה מיוחדת

קצבה חודשית בעד כל ילוד שנולד באותה לידה בשווי 30% מהשכר הממוצע במשך 24 חודשים, ואם משולמת לילד קצבת שאירים או תלויים – במשך 12 חודשים.

תגמול מיוחד

תגמול בשיעור דמי פגיעה – עד 12 שבועות.

- קצבה מיוחדת – משולמת לאב או לאפוטרופוס של הילד, בתנאי שהילד שוהה בארץ.
- תגמול מיוחד – משולם לבן זוגה של היולדת שהפסיק לעבוד לצורך הטיפול בילד.

הגמלה: מהותה ושיעורה

מענק אשפוז

תשלום הוצאות אשפוז לבית חולים – סכום הנקבע בתקנות והמתעדכן מפעם לפעם.

מענק לידה

יולדת ילד אחד שהוא הראשון במשפחה	20% מהסכום הבסיסי ¹
יולדת ילד אחד שהוא השני במשפחה	9% מהסכום הבסיסי ¹
יולדת ילד אחד שהוא השלישי במשפחה ואילך	6% מהסכום הבסיסי ¹
יולדת תאומים	100% מהסכום הבסיסי ¹
בעד כל ילד נוסף שנולד באותה לידה	50% נוספים מהסכום הבסיסי ¹

סכום המענק מחושב בהתאם לסכום הבסיסי¹ ב־1 בינואר.

מענק להורה מאמץ

בערכו של מענק הלידה, לפי מספר הילדים שטרם מלאו להם 10 שנים ושאומצו באותו היום.

קצבת לידה

קצבה חודשית המשולמת לתקופה של 20 חודשים, ליולדת שילדה 3 ילדים או יותר בלידה אחת.

התשלום מחושב כאחוז מהסכום הבסיסי¹ (כפי שהיה ב־1 בינואר).

דמי לידה ודמי חופשה להורים מאמצים

100% מההכנסה היומית הממוצעת החייבת בדמי ביטוח של הזכאים בשלושת החודשים שלפני היום הקובע – אך לא יותר מ-5 פעמים הסכום הבסיסי¹, מחולק ב-30 – בניכוי מס הכנסה, דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות.

א. בעד תקופה של 14 שבועות – אם שולמו דמי ביטוח בעד 10 מתוך 14 חודשים או בעד 15 מתוך 22 חודשים שקדמו ליום הקובע;

ב. בעד תקופה של 7 שבועות (לאם בלבד) – אם שולמו דמי ביטוח בעד 6 מתוך 14 חודשים שקדמו ליום הקובע;

הגדרות

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

יום קובע

היום בו הפסיקה המבוטחת לעבוד בהיותה בהריון שהסתיים בלידה.

יום קובע לשמירת הריון

היום בו הפסיקה המבוטחת לעבוד בשל שמירת הריון.

לידה

לידת וולד חי או לידה אחרי 26 שבועות של הריון.

שמירת הריון

העדרות מעבודה בשל סיבה רפואית – או סביבת עבודה – המסכנת את המבוטחת או את עובריה.

תקופת אכשרה

לדמי לידה לאם או לאב:

תקופת תשלום דמי ביטוח עבור עובד/ת או על ידי עובד/ת עצמאי/ת בעד 10 מתוך 14 החודשים, או בעד 15 מתוך 22 החודשים שקדמו ליום הקובע;

לדמי לידה לאם בלבד:

גם בעד 6 מתוך 14 החודשים שקדמו ליום הקובע.

ילדים

מי מבוטח

מבוטחים - כאמור בפרק "זקנה", וכן מי שאינו מבוטח ב"זקנה" ויושב בישראל - לפי כללים מיוחדים.

תנאי הזכאות

קצבת ילדים

מבוטח עם לפחות ילד אחד; מבוטח שפירנס ילד שאינו ילדו במשך 12 חודשים לפחות.

תוספת לקצבת הילדים

משפחות שלהן 3 ילדים ויותר המקבלות דמי מזונות, גמלה להבטחת הכנסה, קצבת זקנה עם השלמת הכנסה או קצבת שאירים עם השלמת הכנסה. התוספת היא עבור הילד השלישי והרביעי במשפחה בלבד.

תשלום דמי ביטוח (לגבי עצמאי)

חוב בחשבונו של הזכאי אינו שולל זכאות, אך המוסד לביטוח לאומי רשאי להפחית מסכום הקצבה את סכום החוב עד לסילוקו המלא.

מענק לימודים

- משפחה חד-הורית (ר' הגדרת הורה יחיד בפרק זה);
- הורה עם 4 ילדים או יותר המקבלת אחת הגמלאות האלה: הבטחת הכנסה, מזונות, נכות, זקנה, שאירים;
- ילד שהתייתם משני הוריו;
- ילד נטוש/יתום כמשמעותו בחוק הבטחת הכנסה;
- ילד שעלה לישראל ללא הורה מבוטח;
- אשה השוהה במקלט לנשים מוכות, ע"פ תנאים מסוימים;
- מקבל גמלה להבטחת הכנסה בנפרד מבן הזוג.

הגמלה: מהותה ושיעורה

קצבת ילדים

קצבה חודשית לפי מספר הילדים במשפחה. שיעור הקצבה נקבע לפי ערך הסכום הבסיסי².

בשנים 2009 עד 2012 כולל, שיעור הקצבה עבור הילד השני, השלישי והרביעי נקבע לפי ערך הסכום הבסיסי² הקודם שהיה בתוקף בינואר 2009: 159 ש"ח.

תחילה

1 בספטמבר 1959	קצבת משפחה מרובת ילדים
1 בספטמבר 1965	קצבת ילדי עובדים
1 באפריל 1970	קצבת יוצאי צבא
1 ביולי 1975	קצבאות ילדים 4 (הרפורמה במס ובתשלומי העברה)

מקור מימון

דמי ביטוח

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
אינו משלם	אינו משלם	עובד שכיר
1.47	2.08	מעסיק
1.32	2.40	עובד עצמאי
1.10	2.64	לא עובד ולא עובד עצמאי
0.08	0.08	אוצר המדינה: עבור עובד שכיר
0.08	0.08	עבור עובד עצמאי

השתתפות אוצר המדינה

- 208% מתקבולי דמי ביטוח.
- מימון מענק לימודים וכן תשלומים לילדים עולים.

מענק לימודים

משולם למשפחות זכאיות בגין כל ילד בגיל מ-6 עד 14 שנה, בתחילת שנת הלימודים.

גובה המענק

ילדים בגילאי 6-11	18% מהסכום הבסיסי-3
ילדים בגילאי 12-14	10% מהסכום הבסיסי-3

הגדרות

הורה יחיד

אלמן/נה, גרוש/ה, רווק/ה, עגונה - או נשוי/אה שפתח/ה בהליך להתרת קשר הנישואין ופעל/ה בהליך זה משך שנתיים לפחות - בתנאי שבהחזקתו ילד/ים (כמוגדר ב"הגדרות כלליות") הנמצאים עימו, והוא איננו חי עם הידוע בציבור כבן זוגו.

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

ילד

ילד שטרם מלאו לו 18 שנה והוא נמצא בישראל, למעט נער/נערה שנישאו.

עבור ילד שנולד עד ה-1 ביוני 2003

הילד הראשון	הסכום הבסיסי-2
הילד השני	הסכום הבסיסי-2 הקודם + 36 ש"ח
הילד השלישי	1.20 הסכום הבסיסי-2 הקודם + 93 ש"ח
הילד הרביעי	2.22 הסכום הבסיסי-2 הקודם + 93 ש"ח
הילד החמישי וכל ילד נוסף	2.22 הסכום הבסיסי-2

עבור ילד שנולד ב-1 ביוני 2003 ואילך

הילד הראשון	הסכום הבסיסי-2
הילד השני	הסכום הבסיסי-2 הקודם + 36 ש"ח
הילד השלישי והרביעי	הסכום הבסיסי-2 הקודם + 93 ש"ח
הילד החמישי וכל ילד נוסף	הסכום הבסיסי-2

תוספת לקצבת הילדים

0.70 מהסכום מהבסיסי-2 לכל ילד.

הסכום הבסיסי-2 מעודכן בתחילת כל שנת מס במלוא עלית מדד המחירים לצרכן בשנה שחלפה.

נפגעי עבודה

תנאי הזכאות

דמי פגיעה

המבוטח נפגע בתאונת עבודה או חלה במחלת מקצוע וכתוצאה מכך אינו מסוגל לעבוד בעבודתו ואף לא בעבודה מתאימה אחרת, ולא עבד למעשה.

גמלת נכות מעבודה (קצבה ומענק)

המבוטח הוכר כנכה כתוצאה מהפגיעה בעבודה.

קצבה

נכים שדרגת נכותם הקבועה 20% ויותר (9% לדרגת נכות זמנית).

מענק

נכים שדרגת נכותם הקבועה 9% עד פחות מ-20%.

תשלום דמי ביטוח (לעובד עצמאי בלבד)

חוב בדמי ביטוח שולל את הזכאות או מקטין את שיעור הגמלה הכספית, לפי גובה החוב ומשך הפיגור. עובד עצמאי שאינו רשום בעת הפגיעה כעובד עצמאי אינו זכאי לגמלה.

קצבה מיוחדת ומענק מיוחד

נכים שדרגת נכותם 75% ויותר וכן נכים עם קשיי הליכה שדרגת נכותם 65%-74%.

מענק עקב פטירה שלא כתוצאה מהפגיעה

בן/בת זוג וילדו של נכה שנפטר לא כתוצאה מהפגיעה בעבודה אם דרגת נכותו מעבודה היתה 50% או יותר במשך 36 החודשים שלפני הפטירה, ובתקופה זו הוא קיבל קצבת נכות מעבודה.

מבחן הכנסות

הכנסתו הממוצעת של בן/בת הזוג של הנכה בשנה שלפני פטירת הנכה לא עלתה על סכום השווה לפעמיים השכר הממוצע.

גמלת תלויים (קצבה ומענק)

בני משפחה המוגדרים תלויים:

קצבה

אלמן שיש עימו ילד או אינו מסוגל לכלכל את עצמו או הכנסתו אינה עולה על הסכום שנקבע.

אלמנה אשר מלאו לה 40 שנה, או יש עמה ילד, או אינה מסוגלת לכלכל את עצמה.

מענק

אלמן כהגדרתו לעיל ואלמנה שאינם זכאים לקצבת תלויים (אלמן שאין עמו ילד ומסוגל לכלכל את עצמו או הכנסתו עולה על הסכום שנקבע; אלמנה שטרם מלאו לה 40 שנה ואין עמה ילדים בעת פטירת המבוטח).

מענק נישואי

אלמן/נה שנישאה.

תחילה

1 באפריל 1954	עובד שכיר
1 ביולי 1957	עובד עצמאי

מקור מימון

דמי ביטוח

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
אינו משלם		עובד שכיר
0.41	0.59	מעסיק
0.37	0.68	עובד עצמאי
אינו משלם		לא עובד ולא עובד עצמאי
0.03	0.03	אוצר המדינה: עבור עובד שכיר
0.03	0.03	עבור עובד עצמאי

השתתפות אוצר המדינה

מימון השלמת הכנסה לנכים ולתלויים לפי חוק הבטחת הכנסה.

מי מבוטח

- עובד שכיר - למעט שוטר, סוהר ועובד שירות הבטחון;
- עובד עצמאי;
- המשתלם בהכשרה מקצועית;
- המצוי בשיקום מקצועי;
- אסיר עובד;
- תושב חו"ל, כולל תושב השטחים והאוטונומיה העובד בישראל;
- עובד זר המועסק אצל מעסיק ישראלי באזור;
- ישראלי העובד בחו"ל אצל מעביד ישראלי - בתנאים מסוימים;
- מי ששכרו נקבע בחוק או על פיו (כגון חבר כנסת);
- מי שמתאמן לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום.

דמי מחיה ליתומים

ילד יתום שעיקר זמנו מוקדש ללימודים על-יסודיים או להכשרה מקצועית, לפי מבחן הכנסות של ההורה.

מענק בר-מצוה

ילד יתום שהגיע לגיל 13 או ילדה יתומה שהגיעה לגיל 12.

מענק עקב פטירה

נפטר נכה שדרגת נכותו הייתה 50% ויותר ושקיבל קצבת נכות, או נפטר נכה לאחר שהגיע לגיל פרישה, או נפטר מי שקיבל קצבת תלויים – ינתן מענק לבן זוגו, ובאין בן זוג, לילדו.

מענק עקב פטירה שלא כתוצאה מהפגיעה

מענק בגובה 60% מקצבת הנכות המלאה x 36. המענק משולם בשני תשלומים, בהתאם לתנאים הקבועים בחוק.

גמלאות תלויים בנפגעי עבודה

קצבת תלויים

מ-40% עד 3100%, לפי מספר הילדים, מהקצבה המלאה שהייתה מגיעה למבוטח אילו היה נכה שדרגת נכותו 100%. הקצבה מתעדכנת בכל עת שמתעדכן הסכום הבסיסי¹. ניתנת השלמת הכנסה למקבלי קצבת תלויים מעוטי הכנסה, כמוסבר בפרק הבטחת הכנסה.

מענק תלויים

מענק בשווי 36 חודשי קצבת תלויים.

מענק נישואין

מענק בשווי 36 קצבאות חודשיות המשולם בשני תשלומים: הראשון לאחר יום הנישואין, והשני בתום שנתיים מיום הנישואין (הזכות לגמלת תלויים פוקעת).

דמי מחיה ליתומים

קצבה בשיעור 9% מהסכום הבסיסי¹ ב־1 בינואר.

מענק בר-מצווה

2/3 מהסכום הבסיסי¹ ב־1 בינואר.

מענק עקב פטירה

מענק חד-פעמי בסכום השווה לסכום הבסיסי¹ כפי שהיה ב־1 בינואר.

הגמלה: מהותה. ושיעורה

גמלאות נפגעי עבודה

טיפול רפואי

רפוי, החלמה ושיקום רפואי באמצעות קופות החולים.

דמי פגיעה

תשלום בגין תקופת אי כושר לעבודה כתוצאה מהפגיעה, לתקופה מרבית של 13 שבועות ממחרת יום הפגיעה, המחושב לפי ימים, על בסיס 75% מהשכר החייב בדמי ביטוח ברבע השנה שלפני הפגיעה, בניכוי מס הכנסה, דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות.

סכום דמי הפגיעה ליום לא יעלה על 25% מהסכום הבסיסי¹, מחולק ב-30 (ניתן לשלם דמי פגיעה חלקיים בהתאם לכללים שנקבעים בחוק).

בעד שני הימים הראשונים שלאחר יום הפגיעה לא משולמים דמי פגיעה, אלא אם הנפגע לא היה מסוגל לעבוד 12 יום לפחות.

בעד 12 ימי הזכאות הראשונים, דמי הפגיעה המגיעים לעובד השכיר אינם ממומנים על ידי המוסד לביטוח לאומי, אלא על ידי המעביד. בפועל המוסד משלם ישירות לעובד השכיר וגובה את התשלום מהמעביד. עובד עצמאי אינו זכאי לדמי פגיעה בעד 12 הימים הראשונים.

גמלאות נכות מעבודה

קצבה

קצבה חודשית לפי דרגת נכות רפואית בשיעור יחסי לשכר ולדרגת הנכות. הקצבה מתעדכנת ב־1 בינואר בהתאם לסכום הבסיסי¹. למקבלי קצבת נכות מעוטי הכנסה ניתנת השלמת הכנסה, כמוסבר בפרק "הבטחת הכנסה".

מענק

מענק בסכום השווה ל־43 קצבאות חודשיות.

קצבה מיוחדת

סיוע כספי להחזקה אישית ולנסיעות עד למקסימום הקבוע בחוק.

מענק מיוחד

סיוע לרכישת רכב (בתנאים מיוחדים), וכן סיוע לפתרון דיור ורכישת אבזרים מיוחדים הנובעים מהנכות.

הגדרות

גיל פרישה

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

מחלת מקצוע

מחלה לפי רשימת מחלות מוגדרות שנקבעה בתקנות, שהמבוטח חלה בה עקב עבודתו.

פגיעה בעבודה

תאונת עבודה או מחלת מקצוע.

תאונת עבודה

תאונה תוך כדי ועקב עבודה, לרבות בדרך אליה וממנה, ובנסיבות כמפורט בחוק.

תלויים

אלמן/נה ויתומים, במקרה של פטירה כתוצאה מהפגיעה בעבודה. בנסיבות מיוחדות גם הורים, סבים ואחים.

נפגעי תאונות

סייגים לתשלום

תקופת שהייה במוסד לטיפול רפואי או סיעודי שלא לעניין התאונה הנידונה, בשירות צה"ל, במאסר או בחוץ לארץ, אינה מזכה בתשלום.

זכאות לתשלום בעד תקופת אובדן כושר התפקוד עפ"י חיקוק אחר, הסכם קיבוצי, תקנון של קופת גמל, קרן ביטוח או פנסיה או עפ"י חוזה עבודה שוללת את הזכאות לדמי תאונה.

תחילה

1 באפריל 1981

תשלום גמלאות

מקור המימון

דמי ביטוח

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
0.01	0.07	עובד שכיר
0.01	0.02	מעסיק
0.06	0.08	עובד עצמאי
0.04	0.11	לא עובד ולא עובד עצמאי
0.02	0.02	אוצר המדינה: עבור עובד שכיר ועבור עובד עצמאי

הגמלה: מהותה ושיעורה

דמי תאונה

תשלום בגין אובדן כושר התפקוד, לתקופה מרבית של 90 ימים רצופים החל ביום שלאחר יום התאונה.

לא ישולמו דמי תאונה בעד יותר מ־90 ימים בשנת כספים אחת.

דמי תאונה לא ישולמו:

- לעובד שכיר או עובד עצמאי בעד שני הימים הראשונים שלאחר יום התאונה, אלא אם כן אבד לו כושר התפקוד ל-12 יום לפחות, בנוסף ליום התאונה;
- למי שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי (כולל עקרת בית) – בעד 14 הימים הראשונים שלאחר יום התאונה.

שיעור דמי התאונה ליום:

לעובד שכיר או לעובד עצמאי	75% מהשכר ברבע השנה שקדם ליום התאונה, בניכוי מס הכנסה ודמי ביטוח בריאות, מחולק ב־90 (בגבולות מקסימום דמי פגיעה), אך לא פחות מסכום השווה ל־25% מהסכום הבסיסי ¹ , כפי שהיה ב־1 בינואר שקדם לתאונה, מחולק ב־30
למי שאינו עובד ואינו עצמאי ולעקרת בית	25% מהסכום הבסיסי ¹ , מחולק ב־30

מי מבוטח

תושב ישראל שמלאו לו 18 שנה וטרם הגיע לגיל פרישה.

תנאי הזכאות

דמי תאונה

מקום התאונה

התאונה אירעה בארץ או בחוץ לארץ.

הגשת תביעה

התביעה הוגשה תוך 90 ימים מיום התאונה.

אובדן כושר התפקוד

- עובד שכיר או עובד עצמאי – אינו מסוגל לעבודתו ואף לא לעבודה מתאימה אחרת.
- אינו עובד ואינו עובד עצמאי – אשפוז בבית חולים או ריתוק לבית.
- עקרת בית – אינה מסוגלת לעבודות משק בית.

בדיקה רפואית

בדיקה רפואית תוך 72 שעות משעת התאונה; במקרים מיוחדים – גם אם נבדק תוך שבועיים מיום התאונה.

הגדרות

גיל פרישה

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

תאונה

אירוע פתאומי שבו גורם חיצוני מביא לחבלה פיזית וכתוצאה ממנה לאובדן כושר התפקוד.

זכויות מתנדבים

הגדרות

מתנדב

- מי שפועל בהתנדבות שלא בשכר למען זולתו על פי הפניה מקודמת מאת גוף ציבורי המוסמך להפנות מתנדבים, למטרות שיש בהן תועלת לאומית או ציבורית;
- מי שממלא ללא שכר ושלא במסגרת שירות בצה"ל חובת אבטחה, לפי חיקוק;
- מי שהושיט עזרה לזולתו לפי חובתו על פי דין או עשה פעולה להצלת חייו או רכושו של הזולת;
- מי שעושה עבודה ציבורית או שירות לציבור מכח חוק העונשין;
- מתנדב במד"א, בארגון לעזרה ראשונה או בארגון למניעת נזקים לגוף או לרכוש או לטיפול בחולים או באנשים שאינם מסוגלים לטפל בעצמם, או בארגון המטפל בקבורה ובלבד ששר הרווחה אישר את הארגון;
- כבאי מתנדב;
- מי שמבצע שירות בקהילה במסגרת תוכנית "אורות לתעסוקה" (מהל"ב);
- מי שמשרת בשירות אזרחי כהגדרתו בחוק דחיית שירות לתלמידי ישיבה שתורתם אומנותם.

תחילה

1 בינואר 1976

תשלום גמלאות

מקור המימון

אוצר המדינה.

תנאי זכאות

גמלת מתנדבים

מתנדב שנפגע תוך כדי ועקב פעולת התנדבות, לרבות פגיעה בדרך למקום ההתנדבות וממנו; וכן התלויים במתנדב שנפטר כתוצאה מפגיעה שאירעה לו בנסיבות כאמור.

התנדבות מחוץ לישראל תוכר רק בסוגי מקרים שאישר השר בצו.

הגמלה: מהותה ושיעורה

גמלאות בכסף ובעין

למתנדב ולתלויים בו, אותן הגמלאות הניתנות לנפגעי עבודה, לפי העניין והשינויים המחויבים.

למתנדב שלא השתכר ערב הפגיעה, נקבע בחוק בסיס לתשלום הגמלה.

אבטלה

תחילה

1 באפריל 1970	גביית דמי ביטוח
1 בינואר 1973	תשלום דמי אבטלה
1 בינואר 1993	תשלום דמי אבטלה לנשים בגיל 60-65
1 בנובמבר 1982	מענק: לחייל שעובד בעבודה מועדפת
1 ביולי 1991	לחייל שעובד בעבודה נדרשת
1 באוגוסט 1994	לעובד בשכר נמוך

מקור המימון

דמי ביטוח

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
0.01	0.21	עובד שכיר
0.03	0.04	מעסיק
0.06	0.06	אוצר המדינה: עבור עובד שכיר
דמי אבטלה למשחררי צבא הקבע		משרד הביטחון

מי מבוטח

תושב ישראל או תושב ארעי והוא עובד שכיר ומלאו לו 18 שנה וטרם הגיע לגיל 67, לרבות חייל למשך שנה משחרורו משירות חובה.

בעל שליטה בחברת מעטים אינו מבוטח.

תנאי הזכאות

דמי אבטלה

מובטל

רישום בשירות התעסוקה כאמור ב"הגדרות" (הגדרת מובטל).

גיל

20 עד 67. בתנאים מסוימים גם מגיל 18.

תקופת אכשרה

- 360 יום ששולמו בעדם דמי ביטוח מ־540 הימים שקדמו לתאריך הקובע למועד האבטלה;
- עובד בשכר יומי – 300 ימי עבודה מ־540 יום כאמור;
- קטין – 100 יום שבעדם שולמו דמי ביטוח מ־360 יום שקדמו כאמור.

מענק למובטל בשכר נמוך

מובטל שהופנה לעבודה בשכר נמוך מדמי האבטלה שהיה זכאי לקבל ושעבד בעבודה זו 25 ימים לפחות זכאי למענק אם לא ניצל את התקופה המרבית לתשלום דמי האבטלה.

מענק לחייל משוחרר

מענק מלא

חייל משוחרר שעבד בעבודה שהוכרה כעבודה מועדפת/נדרשת 6 חודשים לפחות ב־24 החודשים שלאחר יום שחרורו משירות חובה.

מענק חלקי

- חייל משוחרר שעבד בעבודה שהוכרה כעבודה מועדפת (לא מתאימה) 25 יום לפחות ב־21 החודשים מיום שחרור משירות חובה, או עבד כאמור בעבודה זו 3 חודשים שהם החודשים ה־22, ה־23 וה־24 מיום שחרורו;
  - חייל משוחרר שעבד בעבודה נדרשת בתחום החקלאות 4 חודשים לפחות.
- בעת תחילת העבודה הנדרשת הראשונה, על החייל המשוחרר להיות זכאי לדמי אבטלה.

הענקת אבטלה

קטין מובטל בגיל 15-18 שהשתתף בהכשרה מקצועית בתקופת אבטלתו, ואם לא נמצא לו הכשרה מתאימה, התייצב כדורש עבודה ובלבד שעבד קודם והשתתף בפרנסת המשפחה בהיקף של 20% לפחות.

הגמלה: מהותה ושיעורה

דמי אבטלה ליום

מחושבים בשיעורים שנקבעו בחוק על בסיס שכרו היומי הממוצע של המובטל ב־75 ימי העבודה האחרונים. בעבור 125 ימי התשלום הראשונים בשנת האבטלה, דמי האבטלה ליום לא יעלו על השכר הממוצע מחולק ב-25. החל מיום התשלום ה־126, דמי האבטלה ליום לא יעלו על 2/3 מהשכר הממוצע מחולק ב-25.

דמי אבטלה מזעריים לחייל משוחרר

על בסיס השכר היומי הממוצע, המחושב על יסוד 60% ממחצית הסכום הבסיסי³, אך לא יותר מאשר 80% משכר המינימום.

לא ישולמו דמי אבטלה בעד 5 ימי אבטלה ראשונים בכל תקופה של 4 חודשים רצופים מהתאריך הקובע.

תקופה מרבית לתשלום דמי אבטלה:

לחייל משוחרר	70 יום
למובטל בגיל 35 עד 45 שיש עמו 3 תלויים לפחות ולמובטל בגיל 45 ויותר	175 יום
למובטל שטרם מלאו לו 35 ושיש עמו 3 תלויים לפחות וכן למובטל בגיל 35 עד 45 שאין לו 3 תלויים	138 יום
למובטל בגיל 25 עד 28	67 יום
למובטל שטרם מלאו לו 25 שנה ושאינו עמו 3 תלויים	50 יום
בכל מקרה אחר	100 יום

הכל בתקופה של 12 החודשים האחרונים, כולל החודש שבעדו משולמים דמי האבטלה.

בפרק זמן של 4 שנים לא ישולמו למובטל שעדיין לא מלאו לו 40 שנה דמי אבטלה לתקופה העולה על 180% מהתקופה המרבית לה הוא זכאי. סכום דמי האבטלה ב"תקופה הנוספת" (מעבר ל-100% התקופה המרבית) לא יעלה על 85% מדמי האבטלה המרביים ליום.

אם המובטל מסרב לקבל עבודה מתאימה, מנכים 30 ימי אבטלה מיתרת התקופה המרבית שבעדה מגיע לו תשלום ביום הסיור.

אי תשלום דמי אבטלה

אם המובטל מפסיק עבודה מרצון בלא הצדקה או מסרב לקבל עבודה מתאימה, הוא לא יהיה זכאי לתשלום דמי אבטלה בעד 90 ימים מיום הפסקת העבודה או הסיור.

תשלום בגין אי מתן הודעה במועד על פיטורין נחשב פיצוי על אובדן שכר ושולל תשלום דמי אבטלה לתקופת הפיצוי.

מי שסיים התמחות בעריכת דין או בראיית חשבון ונרשם למבחן הסמכה (שחל ב-1.6.2010 ואילך) לא זכאי לדמי אבטלה בתקופה של חודשיים שקדמו למועד המבחן.

דמי אבטלה למקבל קצבת פרישה

מדמי האבטלה המגיעים למובטל מנוכה במלואה קצבת הפרישה המשתלמת לו.

מענק למובטל שעובד בשכר נמוך

תשלום בגובה ההפרש שבין מחצית ההכנסה הממוצעת היומית מהעבודה לבין דמי האבטלה ליום שהיו מגיעים לו אילו לא עבד. סכום המענק לא יעלה על ההפרש שבין השכר היומי הממוצע ששימש בסיס לחישוב דמי האבטלה לבין ההכנסה היומית הממוצעת מהעבודה.

דמי אבטלה למשתתף בהכשרה מקצועית

סכום השווה להפרש בין 70% מדמי האבטלה שהיה זכאי להם אילו היה מובטל - 100% בסוגי הכשרה מסוימים - לבין התשלומים הניתנים לו בהכשרה המקצועית, לתקופה שלא תעלה על התקופה המרבית המגיעה ע"פ חוק, מי שהשכלתו נמוכה מ-12 שנות לימוד - לתקופה שלא תעלה על 138 ימים גם אם התקופה המגיעה לו קטנה מ-138 ימים.

מענק לחייל משוחרר העובד בעבודה מועדפת/ נדרשת

מענק מלא

מחצית דמי האבטלה המושלמים לחייל משוחרר בעד 138 יום, בניכוי מספר ימי האבטלה שבעדם קיבל דמי אבטלה ב-11 החודשים שקדמו לתחילת העבודה המועדפת.

מענק חלקי

החלק היחסי של המענק המלא בהתאם למספר ימי עבודתו בעבודה המועדפת, מתוך 150 ימי העבודה המזכים במענק מלא.

הענקת אבטלה

לפי שיעור השתתפותם בפרנסת ההורים ולפי שכרם בתקופת האכשרה, בגבולות מחצית השכר הממוצע.

הגדרות

גיל פרישה

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

מובטל

מי שרשום בשירות התעסוקה כמחוסר עבודה ומוכן ומסוגל לעבוד בעבודה מתאימה ושירות התעסוקה לא הציע לו עבודה כאמור.

עבודה מתאימה

- העבודה המוצעת נחשבת לעבודה מתאימה אם היא תואמת את מצב בריאותו וכושרו הגופני של המובטל ומתקיימים בה שלשת התנאים האלה:
- היא מסוג העבודה בה עבד המובטל ב-3 השנים שקדמו לאבטלתו או עבודה אחרת התואמת את הכשרתו המקצועית ורמת השכלתו;
  - השכר בעבודה המוצעת שווה לפחות לדמי האבטלה שהיו מגיעים לו אילו היה זכאי להם;
  - העבודה המוצעת אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו, לפי

כללים שנקבעו.

תנאים א ו-ב לעיל אינם חלים על מי:

- שטרם מלאו לו 25 שנים מתוך 14 ימים מהתאריך הקובע;
- שמלאו לו 25 שנים אך טרם מלאו לו 28 שנים, מתום 30 ימים מהתאריך הקובע;
- שמלאו לו 28 שנים אך טרם מלאו לו 35 שנים מתום 60 ימים מהתאריך הקובע;
- וכן אינם חלים על עובדים עונתיים.

עבודה מועדפת

עבודה במקום עבודה כמפורט בהגדרת **עבודה נדרשת**, ובלבד שלגבי העובד בה היא עבודה לא מתאימה.

עבודה נדרשת

עבודה במפעלי תעשייה ובתי מלאכה, באתרי בניה, באתרי גידול חקלאיים ובבתי אריזה, בתחנות דלק ובבתי מלון - למעט עבודה פקידותית - ובטיפול באנשים עם מוגבלויות, כפי שנקבע ומפורט בחוק.

תאריך קובע

האחד בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה ובלבד שחלפו 12 חודשים לפחות מהאחד לחודש שבו התחילה תקופת האבטלה הקודמת.

שירות מילואים

מחושב ע"פ הכנסתו בשלושת החודשים שבהם הכנסתו היתה הגבוהה ביותר מתוך ששת חודשי העבודה שקדמו לחודש השירות, מחולק ב־90. החודשים שבהם לא עבד חייל המילואים (שכיר או עצמאי), או שהשתכר בהם פחות מהתגמול המזערי לחודש, מחושבים כאילו השתכר בהם התגמול המזערי לחודש.

- למי שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי - התגמול המזערי.
- למי שהיה מובטל ערב יציאתו לשירות המילואים - התגמול לא יפחת מדמי האבטלה שהיו משולמים לו אילו לא יצא לשירות המילואים.

תגמול המילואים משולם גם אם לא נפגעה הכנסתו של המשרת במילואים עקב השירות.

התגמול המרבי ליום	התגמול היומי לא יעלה על סכום השווה לחמש פעמים הסכום הבסיסי ³ מחולק ב־30.
התגמול המזערי ליום	התגמול היומי לא יפחת מסכום השווה ל־68% מהסכום הבסיסי ³ מחולק ב־30.

תוספת לתגמול המילואים

תוספת בימים, בהתאם למשך תקופת השירות.

מינימום הענקה ליום

25% מהשכר הממוצע ב־1 בינואר, מעודכן בשיעור הפיצוי במהלך השנה, מחולק ב־30.

הגדרות

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

פיצוי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

שירות מילואים

שירות מילואים כמשמעותו בחוק שירות הביטחון.

שירות חד־יומי

שירות מילואים בהתייצבות אחת שאינו עולה על יום אחד.

שירות חצי־יומי

שירות מילואים שאינו עולה על שש שעות באותו היום, על פי הגדרת צה"ל.

תחילה

1 באוקטובר 1977	ענף שירות מילואים החליף את קרן ההשוואה שפעלה מ־1 ביולי 1952 עד ה־30 בספטמבר 1977

במסגרת קרן ההשוואה החוק חל על:

1 באפריל 1952	עובד שכיר
1 באפריל 1954	עובד עצמאי
18 באוגוסט 1986	תלמיד, מובטל
1 באפריל 1973	לומד בחו"ל, עובד בחופשה בלא תשלום, לומד במוסד תורני, מצוי בהכשרה/שיקום מקצועי, עולה
1 ביולי 1974	מושבים שיתופיים וקיבוצים
1 בינואר 1976	נוער עובד (הענקה)
1 בינואר 1995	הענף חדל להיות ביטוחי ועבר למימון אוצר המדינה

מקור המימון

משרד הביטחון.

תנאי זכאות

תגמול מילואים

אדם ששירת במילואים כחוק מתוקף צו התייצבות אחד או עבור אימון על פי חוק שירות עבודה לשעת חירום (מל"ח) - בעד כל יום, כולל שירות חצי־יומי.

הענקה

נער שטרם מלאו ל 18 שנה, שמשותף בחינוך קדם-צבאי (גדנ"ע), ושעיקר זמנו אינו מוקדש ללימודים, אם עבד 30 ימי עבודה לפחות ברבע השנה שקדם ליציאתו לחינוך קדם-צבאי.

הגמלה: מהותה ושיעורה

תגמול מילואים ליום

- לעובד שכיר ולעובד עצמאי - ההכנסה ברוטו החייבת בדמי ביטוח בשלושת החודשים שקדמו לחודש שבו החל שירות המילואים, כולל תוספת יוקר, מחולקת ב־90. אם העובד השכיר או העצמאי עבד פחות מ-60 ימי עבודה בשלשת החודשים שקדמו לחודש שבו החל שירות המילואים, התגמול

זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד

לשאירים

שכר העבודה וכן פיצויי הפיטורין המגיעים להם לפי סעיף 5 בחוק פיצויי פיטורין, עד למקסימום.

שכר העבודה לא יפחת משכר המינימום כמשמעותו בחוק שכר מינימום, וזאת לתקופה שלא תעלה על 12 החודשים שקדמו לתאריך מתן צו הפירוק או לתאריך הפסקת העבודה, לפי המוקדם שביניהם.

לחבר אגודה שיתופית

סכום ההכנסה החודשית, ששולמו ממנה דמי ביטוח לפני הפירוק, כפול מספר השנים בהן היה חבר לאחר שמלאו לו 18 שנים, ועד למקסימום הסכום הבסיסי³ כפול שמונה.

לקופת גמל

יתרת החוב עבור כל עובד המבוטח בקופה, עד למקסימום פעמיים הסכום הבסיסי³.

לסכומי הקרן שאושרו על ידי המפרק יתווספו, באישורו, הפרשי הצמדה מהיום שהופסקו יחסי עובד-מעביד ועד ליום התשלום בפועל, ובתנאי שהסכום הכולל לא יעלה על מקסימום הגמלה ביום תשלום הגמלה.

תחילה

1 באפריל 1975	גביית דמי ביטוח ותשלום גמלאות
1 באפריל 1976	גמלה לשאירים הזכאים לפיצויי פיטורין
19 בינואר 1995	גמלה לחברי אגודה שיתופית

מקור המימון

דמי ביטוח

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
אינו משלם		עובד שכיר
0.01	0.02	מעסיק
0.02	0.02	אוצר המדינה: עבור עובד שכיר

מי מבוטח

- עובד שכיר
- חבר אגודה שיתופית
- קופת גמל

תנאי הזכאות

- צו הכרזה כפושט רגל, או צו לפירוק חברה או פירוק שותפות לגבי המעביד, או צו לפירוק אגודה שיתופית.
- אישור התביעה על ידי הפרק או הנאמן.

הגמלה: מהותה ושיעורה

לעובד

- שכר העבודה וכן פיצויי הפיטורין שהמעביד חייב לעובד. מקסימום גמלה: 13 פעמים הסכום הבסיסי³.

הגדרות

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

חבר אגודה שיתופית

מי שביום מתן צו הפירוק היה שבע שנים לפחות חבר אגודה שיתופית, שהיא קיבוץ או מושב שיתופי, בתנאים שנקבעו בחוק.

קופת גמל

כל גוף שעל פי הוראות הסכם קיבוצי בוטחו העובדים בו לצורך זכויותיהם הסוציאליות.

נכות כללית

השתתפות אוצר המדינה

13% מתקבולי דמי ביטוח. 50% מהגמלאות לנכים שהיו "נכים קודמים" ערב תחילתו של תיקון החוק ב-1.4.84 (ביום זה בוטלה ההבחנה בין "נכה קודם" ל"נכה חדש"); מימון גמלה מיוחדת לעולה, וכן גמלאות לנכי צד"ל.

מי מבוטח

תושב ישראל שמלאו לו 18 שנה, אך טרם הגיע לגיל הפרישה.

תנאי הזכאות

קצבת נכות

- אי הכושר נוצר בהיות הנכה תושב ישראל. (תנאי זה אינו חל על מי שליטתו נגרמו לו בישראל בהיותו קטין) לגבי עולה, גם אם אי הכושר נוצר לפני היותו תושב ישראל;
- נכות רפואית בשיעור 60% לפחות (40% לפחות, אם נקבעו לו 25% לפחות מליקוי אחד), (לעקרת בית נכה - 50% לפחות) ואובדן כושר בשיעור 50% לפחות.

קצבת עידוד

הכנסת המבוטח מעבודה או ממשלח יד עולה על רף ההכנסה שבהגדרת נכה, ובתנאי שהיה זכאי לקצבת נכות במשך 12 חודשים רצופים, בתכופ לפני שהכנסתו מעבודה עלתה על רף זה.

קצבה חודשית נוספת (קח"ן)

לנכה יש דרגת אי-כושר בשיעור 75% לפחות, הוא אינו נמצא במוסד שגוף ציבורי נושא ביותר מ-50% מהוצאות החזקתו בו, ונקבעה לו נכות רפואית בשיעור 50% לפחות.

קח"ן מדורג

מי שקיבל קצבה חודשית נוספת, ובשל הכנסותיו מעבודה אינו עונה עוד על הגדרת נכה.

תוספת תלויים

היות התלוי תושב ישראל; מבחן הכנסות של הנכה ושל בן/בת זוגו. עקרת בית נכה זכאית לתוספת תלויים בגין ילדים בלבד.

קצבה לשירותים מיוחדים

הנכה:

- תלוי בעזרה רבה מהזולת בביצוע רוב פעולות היום יום (ראה הגדרה בפרק "סיעוד") או זקוק להשגחה (ראה הגדרה בפרק "סיעוד") או הזקוק לדיאליזה פעמיים בשבוע לפחות, או עבר השתלה, ומתקיים בו אחד מאלה:
  - א. מקבל קצבת נכות ונקבעה לו נכות רפואית בשיעור 60% לפחות, לענין שירותים מיוחדים;
  - ב. אינו מקבל קצבת נכות ונקבעה לו נכות רפואית בשיעור

תחילה

גביית דמי ביטוח	1 באפריל 1970
תשלום קצבאות: לנכה	1 באפריל 1974
לעקרת בית	1 באפריל 1977
לעולה	1 באפריל 1979
שירותים מיוחדים	1 באפריל 1979
גמלה לילד נכה	1 באפריל 1981
גמלה מיוחדת לעולה	1 בינואר 1993 (לפי הסכם עם האוצר)
נכה שאי הכושר שלו להשתכר נוצר כשלא היה תושב ישראל ושהליקוי בשלו נוצר אי הכושר נגרם בישראל בהיותו קטין	1 בספטמבר 2002

תיקון חוק הביטוח הלאומי ("חוק לרון"): מ-1 באוגוסט 2009. (נכה בעל דרגת אי כושר תקפה לפי החוק שלפני התיקון, שהיה זכאי לקצבת נכות ב-31 ביולי, 2009 והיתה לו הכנסה מעבודה בחודשים מאי-יולי 2009, יוכל לבחור להמשיך ולקבל את קצבתו לפי כללי החוק שלפני התיקון או לפי כללי החוק המתוקן).

מקור המימון

דמי ביטוח

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
0.11	1.86	עובד שכיר
0.30	0.42	מעסיק
1.11	1.86	עובד עצמאי
0.87	2.07	לא עובד ולא עובד עצמאי
פטורה		עקרת בית
0.10	0.10	אוצר המדינה: עבור עובד שכיר
0.10	0.10	עבור עובד עצמאי

- לא נמצא אצל משפחה אומנת;
- אינו מקבל גמלת ניידות, למעט כאשר להורה הילד יש ילד נכה נוסף, או כאשר נקבעו לילד 80% מוגבלות בניידות, או שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.

כמו-כן זכאי הילד הנכה שהוא עולה שטרם מלאו לו 18, אין לו ולא היה לו הורה מבוסס, והוא עלה ארצה עם קרוב משפחה שהוא: אפוטרופוסו של הילד, אחיו, אחותו, סבו או סבתו, או ילדו של אחד מבני המשפחה המוזכרים.

גמלה מיוחדת לעולה

העולה נמצא בישראל פחות מ-12 חודשים; מלאו לו 18 שנה וטרם הגיע לגיל הזכאות לקצבת זקנה; וכתוצאה מליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, מתאונה או ממום מלידה, הוא תלוי בעזרת הזולת בביצוע פעולות יום יום כמו לגבי שירותים מיוחדים או שהוא זקוק להשגחה.

המשך בעמוד הבא

75% לפחות, לעניין שירותים מיוחדים; אינו מקבל קצבה אחרת לעזרת הזולת ועומד במבחן הכנסות ע"פ הקצבה בתקנות.

- נמצא בישראל. בתנאים מסוימים ולתקופה מוגבלת גם אם הוא יצא לחו"ל;
- אינו מאושפז במוסד;
- אינו מקבל קצבת ניידות, למעט אם נקבעה לו מוגבלות בניידות בשיעור 100%, או 105% לפחות זכאות לקצבה לשירותים מיוחדים או שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו - הכול בהתאם לתקנות.

מענק עקב פטירה

לבן זוג, ובאין בן זוג, לילדו של מקבל קצבת נכות שנפטר.

גמלה לילד נכה

הילד הנכה:

- נמצא בישראל. בתנאים מסוימים - גם אם הוא יצא לחו"ל;
- אינו מוחזק במוסד בתנאי פנימיה - למעט אם כל החזקתו במוסד על חשבון הוריו;

הגדרות

ליקוי

ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, מתאונה או ממום מלידה.

נכה

מבוסס, למעט עקרת בית, שכתוצאה מליקוי, מתקיים בו כל אלה:

- אין לו כושר להשתכר מעבודה או ממשלח יד או שכושרו להשתכר כאמור צומצם עקב הליקוי, בין בבת אחת או בין בהדרגה, ב-50% או יותר.
- אין לו הכנסה בפועל מעבודה או ממשלח יד או שהכנסתו כאמור אינה עולה על המפורט להלן, לפי הענין:
  - לגב מי שזכאי לקצבת נכות במשך תקופה ממושכת או בעל ליקוי חמור - 60% מהשכר הממוצע;
  - לגבי מי שאינו זכאי לקצבה לתקופה ממושכת ואינו בעל ליקוי חמור - 45% מהשכר הממוצע.

עולה

תושב ישראל אשר בידו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות תש"ו - 1950, או אשרה לישיבת קבע או ארעי, שמקבל סל קליטה ממושרד הקליטה.

עקרת בית נכה

עקרת בית כמשמעותה בחוק, שעקב ליקוי איבדה 50% לפחות מכושרה לתפקד במשק הבית, למעט מי שמתקיים בה אחד מאלה:

- עבדה כעובדת או כעובדת עצמאית 12 חודשים רצופים או 24 חודשים בלתי רצופים ב-48 החודשים שקדמו להגשת התביעה (או שקדמו להפסקת העבודה למי שהפסיקה לעבוד לאחר הגשת התביעה);
- חיה בנפרד מבן זוגה ולא גרה עמו 24 חודשים לפחות שקדמו להגשת התביעה, או לאחריה.
- קיבלה קצבה כמשתכרת ונישאה אחרי ה-1 למרס 2005.

במקרים אלה עקרת בית תיחשב כעובדת ויבדק כושרה להשתכר כפי שמוגדר בהגדרת "נכה".

גיל הפרישה

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות" בעמוד.

התאריך הקובע

התאריך שבו, עקב הליקוי, נגרם למבוסס אי כושר. תאריך קובע לא ייקבע קודם ל-15 חודשים לפני הגשת התביעה.

ילד (לעניין ילד נכה)

ילדו של מבוסס או של מי שהיה מבוסס ונפטר כתושב ישראל, לרבות ילדו החורג או המאומץ, שטרם מלאו לו 18 שנים.

ילד נכה

(כמוגדר לעיל) שהוא אחד מאלה:

- ילד (מגיל 3) התלוי בעזרת הזולת בביצוע פעולות יום יום (לבישה, אכילה, רחצה, הגיינה אישית, ניידות בבית ונוכחות קבועה של הזולת כמשמעו בתקנות) בצורה החורגת מבני גילו;
- ילד (מגיל 91 יום) הזקוק לנוכחות מתמדת;
- ילד עם ליקוי מיוחד, היינו:
  - הלידה - תסמונת דאון או ירידה בשמיעה;
  - מגיל 91 יום - ליקוי ראייה, אוטיזם, פסיכודה או עיכוב התפתחותי חמור (האחרון עד גיל 3);
  - מגיל 3 - הזקוק לסייע בתקשורת;
  - ילד (מגיל 91 יום) - הזקוק לטיפול רפואי מיוחד, כמפורט בתקנות, בשל מחלה כרונית קשה.

נכות (המשך)

תוספת תלויים

אחוז מהסכום הבסיסי¹:

לבעלי דרגת אי כושר גבוהה מ-74%, תוספת תלויים מלאה:

בגין בן/בת זוג תלוי	12.5%
בגין כל אחד משני הילדים הראשונים	10%

לבעלי דרגת אי כושר חלקית (עד 74%):

מי שהכנסתו מעבודה עולה על 21% מהשכר הממוצע	תוספת תלויים מלאה
מי שהכנסתו מעבודה נמוכה מ-21% מהשכר הממוצע	תוספת תלויים חלקית, בהתאם לחלקיות הדרגה

תוספת התלויים מוגדלת ב־7%.

קצבה לשירותים מיוחדים

קצבה בשיעור 50%, 105% או 175% מקצבת יחיד מלאה, בהתאם לחומרת התלות בעזרת הזולת.

גמלה מיוחדת

גמלה בשיעור 14%, 28.5% ו-42.5% מקצבת יחיד מלאה לנכה שזכאי לקצבה לשירותים מיוחדים, בהתאם לרמת הזכאות לקצבה זו.

מענק עקב פטירה

מענק חד־פעמי בסכום השווה לסכום הבסיסי¹ ב־1 בינואר שקדם ליום הפטירה.

גמלה לילד נכה

30% עד 117% מקצבת יחיד מלאה, בהתאם לרמת הזכאות, הנקבעת לפי חומרת התלות ולפי לימודים או טיפול התפתחותי. כשיש שני ילדים נכים במשפחה, זכאי כל ילד לתוספת של 50% לסכום הגמלה המגיעה לו.

גמלה מיוחדת לעולה

הגמלה מורכבת מקצבה בשיעור השווה לקצבת הנכות (מהיום ה־181 לעלייתו לארץ) וקצבת שירותים מיוחדים (מהיום ה־91 לעלייתו לארץ). כמו-כן משולמת תוספת עבור תלויים בנכה, בכפוף לתנאי ההסכם. הגמלה משולמת עד תום שנה מעלייתו.

הגמלה: מהותה ושיעורה

קצבת נכות

25% מהסכום הבסיסי¹ (להלן: **קצבת יחיד מלאה**) לנכה שהכנסתו מעבודה או ממשלח יד אינה עולה על 21% מהשכר הממוצע, ושנקבעה לו דרגת אי-כושר בשיעור העולה על 74%.

למי שהכנסתו עולה על 21% מהשכר הממוצע, הקצבה מופחתת בהתאם להכנסתו.

למי שנקבעה לו דרגת אי-הכושר חלקית (74% ופחות), הקצבה מחושבת בשיעור יחסי לדרגת אי-הכושר או לפי שיעורי הניכוי המפורטים בחוק – הנמוך מבין השניים.

הקצבה מוגדלת ב־7%.

הקצבה מתעדכנת בכל עת שמתעדכן הסכום הבסיסי¹.

תחילת הזכאות לקצבה היא בתום 90 יום מהתאריך הקובע ואם משולמים דמי מחלה בתאריך זה – בתום תשלום דמי המחלה. תחילת הזכאות לעולה לא לפני תום 12 חודשים מהיום שנעשה עולה.

קצבת עידוד

למי שנקבעה לו דרגת אי-כושר בשיעור העולה על 74%	קצבה חודשית מלאה בהתאם להכנסתו
למי שדרגת אי הכושר שלו עד 74%	הקצבה מחושבת בשיעור יחסי לדרגת אי-הכושר או לפי שיעורי הניכוי המפורטים בחוק – הנמוך מביניהם

קצבה חודשית נוספת (קח"ן)

בהתאם לשיעור הנכות הרפואית שנקבע:

למי שנקבעה לו נכות רפואית בשיעור 80% לפחות	17% מקצבת יחיד מלאה
למי שנקבעה לו נכות רפואית בשיעור 70%-79%	14% מקצבת יחיד מלאה
למי שנקבעה לו נכות רפואית בשיעור 50%-69%	11.5% מקצבת יחיד מלאה

קח"ן מדורג

קצבה חודשית נוספת הפוחתת במשך השנים, כך:

בשנה הראשונה	קח"ן מלא
בשנה השנייה	75% מהקח"ן
בשנה השלישית	50% מהקח"ן
בשנה הרביעית	25% מהקח"ן
החל מהשנה החמישית	אין זכאות

אלימות במשפחה

הגמלה: מהותה ושיעורה

תגמול

תגמול חודשי בשיעור 60% עד 100% מהתגמול המלא, בהתאם למספר הילדים במשפחה. תגמול מלא משולם ל-4 ילדים ויותר. לילד אחד משולם 60% מהתגמול המלא.

מענק בר-מצווה

2/3 מהסכום הבסיסי 1 ב־1 בינואר.

תחילה

1 במרס 1994

תשלום תגמולים

מקור המימון

אוצר המדינה.

הגדרות

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הורה

תושב לעניין חוק הביטוח הלאומי שהוא הורה לילד.

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

תגמול מלא

סכום השווה ל-75% מהשכר הממוצע כפי שהיה בתוקף ביום פטירת ההורה.

תנאי הזכאות

תגמול בגין אלימות במשפחה

ילד שנתייתם ופרקליט המדינה קובע כי קיים יסוד סביר להניח שחיי הורה קופחו בידי בן זוגו עקב ביצוע פשע.

מענק בר-מצווה

יתום המגיע לגיל 13 ויתומה המגיעה לגיל 12.

נפגעי גזזת

תחילה

תשלום פיצויים
(חל על מי שנפגע כתוצאה מקבלת
הקרנות שמטרתן הייתה טיפול במחלת
הגזזת בתקופה בין ה־1 בינואר 1946
ל־31 בדצמבר 1960)

1 בינואר 1995

מקור המימון

אוצר המדינה.

תנאי הזכאות

קצבה או מענק לחולה

חולה שיש לו נכות רפואית בדרגת 5% ומעלה והוא נמצא בישראל.

מענק לשאירים

בן זוגו של החולה שלא נישא אחרי פטירת החולה, וכן ילדו.

הגמלה: מהותה ושיעורה

קצבה לחולה

לחולה שיש לו נכות רפואית
בדרגת 40% ומעלה

קצבה חודשית בגובה 25%
מהשכר הממוצע מוכפל
באחוזי הנכות הרפואית

מענק לחולה (במקום קצבה)

לחולה שיש לו נכות רפואית
בדרגת 5%-39%

מענק בגובה 25% **מהשכר
הממוצע** מוכפל באחוזי הנכות
שנקבעו לו ומוכפל ב־70

פיצוי חד-פעמי לחולה

משולם בנוסף לקצבה, על פי אחוזי הנכות הרפואית שנקבעו לצמיתות.

פיצוי בסכום 89,296 ש"ח (צמוד למדד מיום 1.1.95)	לחולה שיש לו נכות רפואית בדרגת 40%-74%
פיצוי בסכום 178,592 ש"ח (צמוד למדד מיום 1.1.95)	לחולה שיש לו נכות רפואית בדרגת 75% ומעלה

מענק לשאירים

לבן זוג שעמו ילדים	36 קצבאות בגובה 25% מהשכר הממוצע
לבן זוג שאין עמו ילדים	60% מסכום 36 קצבאות בגובה 25% מהשכר הממוצע
ילד	60% מסכום 36 קצבאות בגובה 25% מהשכר הממוצע

הגדרות

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

חולה

מי שקיבל הקרנות כטיפול בגזזת בתקופה האמורה בפסקה "תחילה" והוא חולה באחת המחלות המפורטות בתוספת לחוק.

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

נפגעי עירוי דם (נגיף האיידס)

קצבה לשאירים

כאחוז מהשכר הממוצע	
35% בתוספת 5% עבור כל ילד	למי שהיה בן זוגו של החולה בתכופ לפני פטירתו וגר עמו שנה אחת לפחות בתכופ לפני פטירתו, או שנמצא עמו ילדו של החולה
5%	ילדים, באין בן זוג המקבל קצבה
40%	ילד יתום משני הוריו שטרם מלאו לו 18
12.5% בשני חלקים או בחלק אחד	לשני הוריו של החולה

הגדרות

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

חולה

אדם שנפגע כתוצאה מקבלת עירוי דם או מוצרי דם ונדבק עקב כך בנגיף האיידס (HIV חיובי).

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

תחילה

1 בפברואר 1995	תשלום פיצויים (חל על חולים הנושאים את נגיף האיידס עקב עירוי דם שניתן בין ה-31 בדצמבר 1981 ל-1 בפברואר 1987)

מקור המימון

אוצר המדינה.

תנאי הזכאות

חולה שנושא את נגיף האיידס עקב קבלת עירוי דם שסופק משירות רפואי ציבורי. כמו-כן בן זוגו או ילדו של מי שקיבל עירוי דם כאמור ונושא את הנגיף עקב המגע עמו, לרבות ילד שנולד כשהוא נושא את הנגיף.

הגמלה: מהותה ושיעורה

פיצוי לחולה

פיצוי חד-פעמי (צמוד למדד) המשולם באמצעות משרד הבריאות.

קצבה לחולה

קצבה חודשית לחולה ולתלויים בו:

כאחוז מהשכר הממוצע	
50%	לחולה
12.5%	לבן זוג
5%	ילד (עד 3 ילדים)
12.5%	בעד הורה אחד או שני הורים שפרנסתם עליו

נפגעי פוליו

הגדרות

שכר ממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

תחילה

1 בינואר 2007

תשלום פיצויים

מקור המימון

אוצר המדינה.

תנאי הזכאות

תושב ישראל שחלה בשטח ארץ ישראל לפי הסכמי שביתת הנשק הכללית בשנת 1949 ורופא מוסמך או ועדה רפואית לעררים קבעו שבגלל מחלת הפוליו נגרמה לו נכות רפואית או מוגבלות בניידות.

הגמלה: מהותה ושיעורה

פיצוי חד-פעמי

בהתאם לאחוזי הנכות הרפואיים היציבים.

עד 74% נכות רפואית	57,036 ש"ח
מ-75% עד 94% נכות רפואית	114,300 ש"ח
95% נכות רפואית ויותר	136,888 ש"ח

קצבה חודשית

משולמת למי שנקבע לו 20% נכות רפואית ומעלה. הקצבה משולמת באופן יחסי לאחוזי הנכות. קצבה מלאה היא בשיעור 50% מהשכר הממוצע.

מענק

משולם למי שנקבעו לו אחוזי נכות רפואית בשיעור נמוך מ-20%. המענק משולם באופן יחסי לפי אחוזי הנכות, כשהסכום היחסי מוכפל ב-70.

חסידי אומות העולם

הגדרות

בן משפחה

אלמן/ה ובאין אלמן/ה - ילד, היושבים בישראל, כמשמעותם בחוק.

חסיד אומות העולם

מי שהוכר כחסיד אומות העולם ע"י רשות הזיכרון "יד ושם" ויושב בישראל.

שכר ממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

תחילה

1 במרס 1986	תשלום גמלאות (לפי הסכם)
10 באוגוסט 1995	ע"פ חוק התגמולים לחסידי אומות העולם התשנ"ה-1995

מקור המימון

אוצר המדינה.

תנאי הזכאות

הכרה ע"י רשות הזיכרון "יד ושם" כחסיד אומות העולם

הגמלה: מהותה ושיעורה

תגמולים כספיים

תגמול חודשי השווה לשכר הממוצע. כשנפטר חסיד אומות העולם, התשלום משולם לבן משפחה.

מענק הבראה

לחסיד אומות העולם ולבן/בת זוגו - לכל אחד בעד 8 ימי הבראה, לפי תעריף עובדי מדינה.

ביטוח בריאות

שירותי בריאות, ללא תשלום, לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד-1994.

שיקום מקצועי

תחילה

1956	לנפגעי עבודה
1970	לנפגעי איבה
1974	לנכים כלליים
1979	לאלמנים ולאמנות ולבן זוגו של נכה כללי

מקור המימון

דמי ביטוח ואוצר המדינה – על פי הענפים השונים והנושאים הרלוונטיים.

תנאי הזכאות

שיקום מקצועי

נכה כללי

נכה כללי תושב ישראל שנקבעו לו לכל הפחות 20% נכות רפואית ושאינו מסוגל, עקב הליקו (רי הגדרה בפרק "נכות כללית"), לעסוק בעבודתו או בעבודה מתאימה אחרת, הוא זקוק להכשרה מקצועית ומתאים לשיקום מקצועי.

בן/ בת זוגו של נכה כללי שאינו ניתן לשיקום מקצועי

בן/בת זוג של נכה כללי שאינו ניתן לשיקום מקצועי (רי הגדרה של בן זוג בפרק "נכות כללית"), שהוא חסר מקצוע, או שאינו מתפרנס במקצועו כדי מחייה, וכן אינו זכאי להכשרה מקצועית לפי חיקוק אחר.

נפגע עבודה או מתנדב

נפגע עבודה או מתנדב (רי הגדרה בפרק "זכויות מתנדבים") תושב ישראל שנקבעו לו לכל הפחות 10% נכות רפואית לצמיתות ושאינו מסוגל, עקב הפגיעה בעבודה (רי הגדרה בפרק "נפגעי עבודה"), לעסוק בעבודתו או בעבודה מתאימה אחרת, והוא זקוק ומתאים לשיקום מקצועי.

אלמן או אלמנה

אלמן או אלמנה תושב/ת ישראל (רי הגדרות בפרק "שאירים") שהם חסרי מקצוע, או שאינם מתפרנסים במקצועם כדי מחייתם, או הזקוקים להסבה מקצועית בשל התאלמנותם, וכן אינם זכאים להכשרה מקצועית לפי חיקוק אחר.

נפגע פעולת איבה

נפגע פעולת איבה שנקבעו לו עקב פגיעת איבה (רי הגדרת בפרק "נפגעי איבה") לכל הפחות 20% נכות רפואית, וכן בני משפחה – אלמן, אלמנה, יתום עד גיל 30 והורה שכול – של נפגע מפגיעת איבה שנפטר עקב הפגיעה.

אסיר ציון

אסיר ציון (רי הגדרה בפרק "אסירי ציון והרוגי מלכות") שנקבעו לו לכל הפחות 10% נכות רפואית לצמיתות ושאינו מסוגל, עקב נכותו, לעסוק בעבודתו או בעבודה מתאימה אחרת, והוא זקוק ומתאים לשיקום מקצועי.

קצבה מיוחדת להחזקה אישית

נפגע עבודה

נפגע עבודה שדרגת נכותו 75% לפחות – או שמתקשה בהליכה ודרגת נכותו 65%-74%, בתנאים מסוימים – שעקב נכותו יש לו צרכים מיוחדים בטיפול אישי והוצאות מיוחדות.

מענק מיוחד לסיוע בסידורים חד-פעמיים

נפגע עבודה

נפגע עבודה תושב ישראל שדרגת נכותו 75% לפחות – או שמתקשה בהליכה ודרגת נכותו 65%-74%, בתנאים מסוימים – שעקב נכותו זקוק לסיוע בהתאמת תנאי מגורים, רכישת אבזרי עזר ו/או רכישת רכב. (לזכאות בסיוע ברכישת רכב, מוגבל בניידות בלבד (רי הגדרה בפרק "ניידות").

היוון קצבת נכות

נפגע עבודה

נפגע עבודה המקבל קצבת נכות מעבודה, ויש לו הכנסה חודשית קבועה המספיקה לפרנסתו או שדמי ההיוון יש בהם כדי לשמש להשגת מקור פרנסה.

מקדמת שיקום על חשבון קצבה

נפגע עבודה

נפגע עבודה המקבל קצבת נכות מעבודה, שזקוק למקדמה לביצועה של תכנית שיקום, לשיקום כלכלי, לסיוע בפתרון בעיות דיור או ניידות הנובעים מנכותו.

נכה כללי/אלמן או אלמנה

מקבל קצבת נכות כללית או שאירים שזקוק למקדמה לביצועה של תוכנית שיקום או לצורך הכשרה מקצועית.

סיוע בשירותי רווחה ושיקום

נפגע פעולת איבה

נפגע פעולת איבה שנקבעו לו עקב פגיעת איבה (רי הגדרה בפרק "נפגעי איבה") לכל הפחות 20% נכות רפואית (או 10% אם נקבעה לו דרגה זו עד 1996), וכן בני משפחה – אלמן, אלמנה, יתום עד גיל 30 והורה שכול – של נפגע מפגיעת איבה שנפטר עקב הפגיעה.

שיקום מקצועי

מטרת השיקום המקצועי היא השתלבות בעבודה באמצעות הקניית מקצוע וסיוע בהשמה בעבודה על פי התאמה אישית ויכולת. השירות ניתן על ידי פקידי שיקום, שהם עובדים סוציאליים.

השיקום כולל אבחון והכוון תעסוקתי, השלמת השכלה, הכשרה מקצועית ואקדמית ושירותי השמה. בזמן הלימודים ניתן לשלם, בתנאים מסוימים, דמי מחיה (לא למניחים ואלמנות) או דמי שיקום (לנכים), וכן הוצאות שכר לימוד, נסיעות, ספרים ומכשירי לימוד. לנכים ניתן לשלם הוצאות נוספות כגון שיעורי עזר ושירותי הנגשה, כגון תרגום לשפת סימנים והקראות. כמו-כן קיימת אפשרות למקדמת שיקום על חשבון קצבה, וזאת לצורך ביצוע של תכנית שיקום.

הזכאות לתשלומים אלה והיקפם שונה בין קבוצות הזכאות השונות, בהתאם לתקנות והוראות השיקום המקצועי במוסד לביטוח לאומי ובמשרד הביטחון.

קצבה מיוחדת להחזקה אישית

קצבה חודשית לכיסוי צרכים מיוחדים בטיפול אישי ובניידות והוצאות מיוחדות לשיקום. סכום הקצבה הוא על פי ארבע רמות סיוע, בהתאם לרמת התלות שנקבעה, כאשר הגבוהה ביניהן לא תעלה על 25% מקצבת הנכות מעבודה המרבית.

מענק מיוחד לסיוע בסידורים חד-פעמיים

סיוע בהתאמת תנאי מגורים, ברכישת אבזרי עזר וברכישת רכב.

היוון קצבת נכות

מענק חד-פעמי המשולם במקום קצבת הנכות מעבודה, כולה או מקצתה. המענק עשוי לשמש לשיקום כלכלי (השגת מקור פרנסה) או לצרכים אישיים.

מקדמת שיקום על חשבון קצבה

נפגע עבודה

המקדמה מיועדת לביצועה של תוכנית שיקום, לשיקום כלכלי, לסיוע בפתרון בעיות דיור או ניידות הנובעים מנכותו. סכום המקדמה הוא בין שלש לשש קצבאות נכות מעבודה מרביות, בהתאם לדרגת הנכות, וינוכה תוך 48 חודשים. המקדמה תשולם בתנאי שתווטר לאחר ניכוי המקדמה הכנסה מספקת לפרנסתו.

נכה כללי/אלמן או אלמנה

המקדמה מיועדת לביצועה של תוכנית שיקום או לצורך הכשרה מקצועית. סכום המקדמה הוא עד שש קצבאות אישיות, וינוכה תוך 30 חודשים. המקדמה תשולם בתנאי שתווטר לאחר ניכוי המקדמה הכנסה מספקת לפרנסתו.

סיוע בשירותי רווחה ושיקום

התערבות מיידית בעקבות פגיעה בפעולת איבה, הדרכה, הכוונה וטיפול בכל בעיה – נפשית, חברתית, משפחתית – וכן סיוע במיצוי זכויות, מתן טיפול פסיכולוגי, טיפול קבוצתי, שירותי חונכות וליווי על ידי מתנדבים.

ניתנים גם מענקים, הלוואות והטבות מיוחדות בתחום הדיור, רכב וניידות, סיוע בטיפול אישי (לעזרת הזולת) ובנושאים רפואיים, טיפולי שיניים, שיקום כלכלי עצמאי, ועוד.

ניידות

- ב. מקבל קצבה לשירותים מיוחדים וקצבת נכות כללית שאינו משתכר, מלאו לו 18 שנה לפחות ונקבעו לו 100% מוגבלות בניידות או שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.
- ג. מקבל גמלה לילד נכה ונקבעו לו לפחות 80% בניידות או שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו.
- ד. מאושפז - מי שאינו מקבל קצבה לשירותים מיוחדים או גמלה לילד נכה רק בשל היותו מאושפז, ובלבד שהוא יוצא ברכב מנועי את חצרי המוסד שבו הוא שוהה לפחות 6 פעמים בחודש למטרות עבודה, לימודים או פעילות חברתית, שיקומית או התנדבותית.

הלוואה מקרן הלוואות

זכאי לרכב לאבזרים מיוחדים

מוגבל בניידות שהוועדה הרפואית או הוועדה הרפואית לעררים קבעה שהוא זקוק לכסא גלגלים ומשתמש בו ושהמכון הרפואי לבטיחות בדרכים קבע כי דרוש לו רכב לאבזרים מיוחדים.

אם הוא זכאי לסיוע במימון הרכב ללא מסים גם כנפגע עבודה, עליו לבחור.

הסיוע ניתן גם בהחלפת רכב.

זכאי לרכב פרטי או מסחרי

מוגבל בניידות בשיעור 90% לפחות המשתכר או הלומד או הנמצא בתהליך שיקומי או המשרת בצה"ל או בשירות לאומי, והוא בעל רשיון נהיגה שרוכש רכב ראשון - בכפוף למבחן הכנסות.

הסיוע ניתן פעם אחת בלבד, ולרוכש רכב לראשונה. בתנאים מסוימים - גם אם מחליף רכב, ובלבד שלא קיבל את הסיוע בעבר.

אם הוא זכאי לסיוע במימון הרכב ללא מסים כנפגע עבודה, עליו לבחור.

הלוואה לרכישה ולהתקנה של אבזרים ברכב לאבזרים מיוחדים

מוגבל בניידות המקבל קצבת ניידות שזקוק לכסא גלגלים ומשתמש בו, והמכון הרפואי לבטיחות בדרכים קבע שהרכב המתאים לו הוא רכב לאבזרים מיוחדים, וכן קבע מהם האבזרים להם הוא זקוק לצורך השימוש ברכב.

אם הוא זכאי לסיוע במימון האבזרים כנפגע עבודה, עליו לבחור.

החזר הוצאות רכישה והתקנה של אבזרים ברכב פרטי

מוגבל בניידות בעל רשיון נהיגה בר תוקף המקבל קצבת ניידות והמכון הרפואי לבטיחות בדרכים קבע שדרושים לו אבזרים לצורך הנהיגה, בטיחות הנסיעה והשימוש ברכב, וכן קבע מהם אותם אבזרים.

אם הוא זכאי לסיוע במימון אבזרים כנפגע עבודה, עליו לבחור.

הלוואה לרכישת מתקן הרמה

מוגבל בניידות המקבל קצבת ניידות שזקוק לכסא גלגלים ומשתמש בו ושיש ברשותו ובבעלותו רכב מתאים להתקנת

תחילה

1 ביולי 1975	קצבת ניידות לבעלי רכב הלוואה עומדת
1 בינואר 1976	קצבת ניידות לחסרי רכב הלוואה ומענק מקרן הלוואות לזכאים לרכב פרטי או מסחרי
15 בינואר 1977	מתקן הרמה
1 בנובמבר 1977	הלוואה למימון אבזרים לרכב לאבזרים מיוחדים
7 באוגוסט 1997	הלוואה מקרן הלוואות לזכאים לאבזרים מיוחדים
1 בינואר 1998	סיוע במימון אבזרים לרכב פרטי
1 בנובמבר 1999	אפשרות לקבל בו בזמן הטבות בניידות עם קצבה לשירותים מיוחדים או עם גמלה לילד נכה

מקור מימון

אוצר המדינה.

מי זכאי

כל תושב ישראל הנמצא בישראל זכאי להגיש תביעה להטבות מכוח הסכם הניידות.

תנאי הזכאות

הלוואה עומדת

מוגבל בניידות בשיעור 40% לפחות, בעל רשיון נהיגה בר תוקף; בהעדר רשיון נהיגה בר תוקף, מוגבלות בניידות בשיעור 60% לפחות, אם יש מורשה נהיגה הנוהג ברכב.

קצבת ניידות

לבעל רכב: זכאות להלוואה עומדת ויש רכב ברשותו ובבעלותו;

לחסר רכב: מוגבל בניידות שעונה על אחד מאלה:

א. משתכר בן 18 ומעלה שנקבעו לו לפחות 80% מוגבלות בניידות והוא אינו מקבל קצבת נכות כללית.

להחלפת רכב – מלוא ההפרש שבין מחיר הרכב הקובע והקודם לבין מחיר הרכב הקובע החדש או הנרכש בלא מסים, לפי הזול מביניהם.

סכומים אלה הופכים למענק בתום 5 שנים. סיוע בשיעורים אלה ניתן גם אם הזכאי רוכש רכב פרטי או מסחרי.

לזכאי לרכב פרטי או מסחרי

סיוע בשיעור של 20%-80% מערך הרכב – הנרכש או הקובע בלא מסים, לפי הזול מביניהם: 20% מערך הרכב משולמים כהלואה ל-5 שנים ב-2.64% ריבית לשנה, והיתר הופך למענק בתום 5 שנים.

הלוואה לרכישה ולהתקנה של אבזרים ברכב לאבזרים מיוחדים

ההלוואה היא בעבור האבזרים שאושרו ע"י המכון הרפואי לבטיחות בדרכים והותקנו ברכב. גובה ההלוואה: 95% מערך האבזרים והתקנתם כולל המסים החלים על הרכישה וההתקנה. ההלוואה ניתנת בעבור אבזרים חדשים בלבד והופכת למענק בתום 5 שנים.

החזר הוצאות רכישה והתקנה של אבזרים ברכב פרטי

ההחזר הוא בעבור האבזרים שאושרו ע"י המכון הרפואי לבטיחות בדרכים והותקנו ברכב. גובה ההלוואה 95% מערך האבזרים והתקנתם, כולל המסים החלים על הרכישה וההתקנה.

ההחזר ניתן בעבור אבזרים חדשים בלבד.

הלוואה לרכישת מתקן הרמה

סיוע ברכישת מתקן הרמה. גובה הסיוע 95% ממחיר מתקן ההרמה והתקנתו, כולל המסים החלים על הרכישה וההתקנה. הסיוע הופך למענק בתום 5 שנים.

סיוע בלימוד נהיגה

לימוד נהיגה ברכב לאבזרים מיוחדים.

מתקן הרמה. אם הוא זכאי לסייע ברכישת מתקן הרמה גם כנפגע עבודה, עליו לבחור.

סיוע בלימוד נהיגה

מוגבל בניידות הזקוק לכסא גלגלים והמשתמש בו.

הגמלה: מהותה ושיעורה

הלוואה עומדת

ניתנת לכיסוי מסים החלים על הרכב המאושר על פי הכללים שנקבעו ומוחזרת בעת מכירת הרכב.

קצבת ניידות

קצבה חודשית המשתלמת למוגבל בניידות בעבור הוצאות הניידות שלו. הקצבה מתעדכנת בהתאם לשיעור התייקרות של הוצאות להחזקת רכב.

בעל רכב

שיעור הקצבה נקבע לפי היות הזכאי משתכר או לא משתכר, היותו בעל רשיון נהיגה או חסר רשיון נהיגה, שיעור מוגבלותו בניידות וגודל הרכב שברשותו ובבעלותו.

קצבת משתכר כפולה מקצבת לא משתכר.

קצבת לא משתכר למוגבל בניידות בשיעור 80% לפחות או למוגבל בניידות שזקוק לכסא גלגלים ומשתמש בו היא בגובה קצבת משתכר.

חסר רכב

קצבת ניידות מלאה בשיעור שנקבע למשתכר שנוהג בעצמו ושהוא בעל רכב עד 1,800 סמ"ק.

הלוואות מקרן הלוואות

לזכאי לרכב לאבזרים מיוחדים

סיוע לרכב ראשון – בשיעור 80% מערך הרכב – הנרכש או הקובע בלא מסים, לפי הזול מביניהם.

הגדרות

מטפל

אדם הסועד את המוגבל בניידות במרבית שעות היממה.

משתכר

מי שהכנסתו מעבודה עולה על 25% מהסכום הבסיסי וכן חייל בשירות חובה.

מתקן הרמה

אבזר או מכשיר המותקן ברכב, המיועד להרמת כסא גלגלים לגג הרכב או לתא המטען של הרכב.

קרוב משפחה

בן זוג; בן, בת ובני זוגם; אב, אם לרבות הורה מאמץ וחורג; אח, אחות; סב, סבתא; נכד, נכדה.

רכב לאבזרים מיוחדים

רכב שניתן להיכנס לתוכו בישיבה בכסא גלגלים או שניתן לנהוג בו תוך ישיבה בכסא גלגלים.

גיל הפרישה

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

מוגבל בניידות

תושב ישראל הנמצא בישראל, שמלאו לו 3 שנים ולא יותר מגיל הפרישה הקבוע בחוק לגבי גברים, אשר ועדה רפואית קבעה את אחוז מוגבלותו בניידות עקב ליקויים בגפיים התחתונות, לפי רשימת ליקויים מוגדרת. בתנאים מסוימים זכאי המוגבל בניידות להמשך ההטבות בניידות גם לאחר גיל הפרישה הקבוע בחוק לגבי גברים כנ"ל.

מורשה נהיגה

מי שיש לו רשיון נהיגה בר-תוקף, שהורשה ע"י המוסד לביטוח לאומי לנהוג ברכבו של המוגבל בניידות – קרוב משפחה או מטפל הגר עם המוגבל בניידות באותו בנין או בבנין סמוך שהמרחק בינו לבית המוגבל בניידות אינו עולה על 500 מטר או שהמרחק גדול יותר אם אלה הבניינים הקרובים ביותר זה לזה באותו תחום ישוב.

אסירי ציון והרוגי מלכות

- לאסיר ציון שאינו נכה: תגמול לפי מבחן הכנסות, בשיעור מרבי של 60% מהתגמול העיקרי ליחיד ו-90% מהתגמול העיקרי לזוג. לבן זוג וילדיו של אסיר ציון הנמצא במאסר: שיעור התגמול תלוי ברמת הכנסתו של בן הזוג. התגמול המשולם לחסר הכנסה שווה לגמלה להבטחת הכנסה.
- לבן משפחה של אסיר ציון שנפטר במאסר: התגמול לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה.
- לאלמנת אסיר ציון שנפטר בחו"ל: התגמול שווה לקצבת שאירים (אם אינה זכאית לקצבה אחרת לפי חוק).

תגמול תלויים

לאלמנת אסיר ציון נכה: תגמול השווה ל-60% מהתגמול הבסיסי שלו (המשולם בהתאם לדרגת נכות). אם הוא היה זכאי גם לגמלה ע"פ מבחן הכנסות, אלמנתו תקבל 60% מהצירוף של שתי הגמלאות.

לאלמנתו של אסיר ציון שאינו נכה: תגמול השווה ל-60% מהתגמול שהייתה משתלמת לו.

אם אין אלמנה זכאית, גמלה זו תשולם לילדיו.

מענק חד-פעמי

לאסיר ציון נכה: מענק הטבות, בשיעור 18% מהשכר הממוצע, פעם בשנה. כמו-כן, הוא זכאי לדמי הבראה עבור 7 ימים בשנה.

תגמולים בעין

לאסיר ציון נכה: טיפול רפואי - אשפוז, מכשירים וכו' - לאותן פגימות שבגינן הוכר האסיר ציון כנכה; שיקום מקצועי.

הגדרות

אסירי ציון

תושב ישראל שהוא אזרח ישראל אשר הוכר ע"י הרשות המאשרת במשרד הקליטה כאסיר ציון.

בן משפחה

בן/בת זוג, ילד, הורה, אח או אחות (כהגדרתם בחוק משפחות החיילים שנספו במערכה) של אסיר ציון שנפטר במאסר או של הרוג מלכות, שהוא אזרח ותושב ישראל; וכן, אלמנה, אלמן או ילד (כהגדרתם בפרק "שאיירים") של אסיר ציון שקיבל גמלה מכוח חוק התגמולים לאסירי ציון ושנפטר לאחר ה-1 בינואר, 1999.

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הגליה

הגליה למקום מרוחק מוחץ למקום המגורים הרגיל, בנייתוק מהמשפחה, במשטר חיים מיוחד שנכפה על פי צו הגליה אישי האוסר את עזיבתו ממקום ההגליה.

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

תגמול עיקרי

התגמול הבסיסי המשולם לאסיר ציון יחיד שהוא נכה 100%.

תחילה

1 באפריל 1973	תשלום תגמולים (לפי הסכם)
8 ביוני 1992	תשלום תגמולים ע"פ חוק התגמולים לאסירי ציון התשנ"ב 1992

מקור המימון

אוצר המדינה.

תנאי הזכאות

הכרה ע"י הרשות המאשרת במבקש כאסיר ציון, או כבן משפחה של אסיר ציון שנמצא במאסר או כבן משפחה של הרוג מלכות, כל עוד שהמבקש הוא אזרח ישראל ותושב ישראל.

סוגי הזכאים

- אסיר ציון שהוכר כנכה עקב המאסר, המעצר או ההגליה בשל פעילות ציונית, בדרגת נכות 10% לפחות (עפ"י חוק התגמולים לאסירי ציון בתוקף מ-8 ביוני, 1992);
- מי שהיה תושב ארץ ישראל לפני הקמת המדינה והיה במאסר, או שהיה שישה חודשים לפחות במעצר או בהגליה על פי צו הגליה בשל פעילותו למען הקמת המדינה, בדרגת נכות 10% לפחות;
- אסיר ציון שהוכר כנכה עקב המאסר, המעצר או ההגליה בשל יהדותו ויחסי האיבה שבין אותה ארץ לבין ישראל, בדרגת נכות 25% לפחות;
- אסיר ציון שהוכר ע"י הרשות המאשרת, גם אם הוא אינו נכה - ע"פ מבחן ההכנסות;
- בן זוג וילדיו של אסיר ציון הנמצא במעצר למעלה מ-6 חודשים וכן בן זוג וילדיו של מי שנעלם בארץ אויב וחלפו לפחות 6 חודשים מיום העלמו;
- בן משפחה של אסיר ציון שנפטר במאסר, במעצר או הגליה לאחר קום המדינה ושחוק השבות היה חל עליו;
- בן משפחה של מי שהוצא להורג במדינה זרה לאחר קום המדינה עקב פעולתו הציונית או עקב יהדותו או זיקתו לישראל;
- אלמנת אסיר ציון שנפטר בחוץ לארץ אחרי שהשתחרר מהמאסר או מהמעצר (אם אינה זכאית לקצבה אחרת לפי חוק חוץ מקצבת ילדים).
- מי שזכאי לתגמול תלויים בגין פטירתו של אסיר ציון וגם לקצבת שאירים או לגמלה תלויים בנפגעי עבודה יבחר באחת הגמלאות.

הגמלה: מהותה ושיעורה

תגמולים כספיים

- לאסיר ציון נכה: התגמול עיקרי בשיעור שנקבע לפי אחוז הנכות וכן תגמול לפי מבחן הכנסות.

סיוע משפטי

הגדרות

סיוע משפטי

סיוע בכל העניינים הנובעים מחוק הביטוח הלאומי או מחוקים אחרים שהמוסד לביטוח לאומי משלם תשלומים על פיהם.

תחילה

1 באוקטובר 1979

בכל ענפי הביטוח הלאומי בכל הארץ

מקור המימון

המוסד לביטוח לאומי.

תנאי הזכאות

הסיוע המשפטי ניתן בחינם ובלא מבחן הכנסות לכל מבקש (שאינו תאגיד) שתביעתו לגמלה מן המוסד לביטוח לאומי נדחתה - לפי שיקול דעת מקצועי;

אינו ניתן בהליכים שעניינם תביעה לתשלום דמי ביטוח או תביעה לשיפוי נגד מעביד.

הגמלה: מהותה ושיעורה

ניתן באמצעות לשכות הסיוע המשפטי הפועלות ליד משרד המשפטים במסגרת חוק הסיוע המשפטי ותקנותיו.

השירות כולל ייעוץ משפטי ועריכת מסמכים משפטיים, ייצוג בפני בתי הדין לעבודה ותשלום ההוצאות הכרוכות במתן שירות משפטי.

נפגעי איבה

תחילה

נפגעים שהוכרו כנפגעי ספר	מ-24 בפברואר 1949 עד 4 ביוני 1967
נפגעי איבה שנפגעו ב־5 ביוני 1967 או אחריו	5 ביוני 1967
נפגעי איבה שנפגעו בין 14 במאי 1948 ל־24 בפברואר 1949	26 במרס 1977
נפגעי איבה שנפגעו בין 29 בנובמבר 1947 ל־13 במאי 1948	26 במרס 1982

הגמלה: מהותה ושיעורה

תגמולים כספיים

תגמול טיפול רפואי

תגמול בעד תקופת אי-כושר עבודה או תפקוד, בעת טיפול רפואי

מענק נכות

שווה למענק המשולם לנכי צה"ל לפי חוק הנכים. גובה המענק החד-פעמי מחושב לפי סכום תגמול חודשי בהתאם לדרגת הנכות כפול מספר החודשים שנקבע בחוק.

תגמול נכות חודשי

שווה לתגמול המשולם לנכי צה"ל לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), בהתאם לדרגת הנכות.

תגמולים מיוחדים

בשיעורים מוגדלים. נכה שפרש פרישה מוקדמת מעבודה בדרגת נכות בשיעור 50% לפחות והוא בן חמישים שנה או יותר זכאי בתנאים מסוימים לתוספת מיוחדת.

תוספת גיל

תוספת בשיעור 10% מהתגמול החודשי.

תגמול תלויים

תגמול חודשי השווה לתגמול המשולם לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה.

תגמולים בעין, מענקים והטבות מיוחדות

ריפוי, אשפוז, החלמה, מכשירים רפואיים והטבות מיוחדות, כגון הלוואות ומענקים לדירור, סיוע ברכישת רכב ואחזקתו החודשית, תשלום בעד שירותים אישיים, מענק הבראה, דמי ביגוד, טיפול והתערבויות קבוצתיות ועוד.

הטבות מיוחדות ניתנות גם לאלמנות, ליתומים ולהורים שכולים.

מקור המימון

אוצר המדינה.

תנאי הזכאות

- מי שנפגע בפגיעת איבה והוא אחד מאלה:
- אזרח ישראל שנפגע בישראל או ביהודה, שומרון או חבל עזה, או מחוץ לישראל אם טרם חלפה שנה מפקיעת היותו תושב;
  - מי שנכנס לישראל כחוק;
  - תושב חוץ העובד אצל מעביד ישראלי מאושר בחו"ל ונפגע בפעולת איבה בחו"ל תוך כדי ועקב עבודתו;
  - תושב שטחים שבידו תעודת זהות ישראלית ונפגע בתחום הקו הירוק;
  - תושב שטחים שבידו היתה אשרת כניסה ממפקד כוחות הצבא בשטח ונפגע בתחום הקו הירוק.
- החוק אינו חל על פגיעה שבה נפגע אדם המשתייך לכוחות אויב, מסייע להם או פועל בשליחותם או מטעמם או על מנת לקדם את מטרותיהם.

סוגי הזכאות

- **למענק נכות** – נכה שדרגת נכותו 10%-19%;
- **לתגמול נכות חודשי** – נכה שדרגת נכותו 20% ויותר;
- **לתגמולים מיוחדים** – נכה נצרך, נכה מחוסר פרנסה ונכה מבוגר;
- **לתוספת גיל** – נכה בן 65 ומעלה (לגבר) או 60 ומעלה (לאישה);
- **לתגמול תלויים** – בן משפחה של מי שנספה בפעולת איבה;
- **למענקים והטבות** – נכה ובן משפחה של מי שנספה בפעולת איבה.

בן משפחה

בן/בת זוג של הנספה, ילדו, הורה ובתנאים מסוימים אחיו או אחותו, וכן יתום עד גיל 37 ששני הוריו נספו בפעולת איבה.

בן/בת זוג

כולל אישה שביום פטירתו של הנספה הייתה ידועה בציבור כאשתו, אף אם נישאה לאחר, וכן לגבי הבעל.

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

פגיעת איבה

אחת מאלה:

- פגיעה מפעולת איבה של כוחות אויב העוינים לישראל, לרבות פעולות שאירעו מחוץ לישראל שמטרתן פגיעה בעם היהודי;
- פגיעה בשגגה מידי אדם עקב פעולת איבה של כוחות אויב או פגיעה בשגגה בנסיבות שהיה בהן מקום לחשש סביר כי תבוצע פעולת איבה;
- פגיעה מנשק שהיה מיועד לפעולת איבה של כוחות אויב, או פגיעה מנשק שהיה מיועד נגד פעולה כאמור, אף אם לא הופעל, למעט פגיעה שנפגע בה אדם בגיל 18 ומעלה כשהוא מבצע פשע או עבירה אחרת שיש בה זדון או רשלנות פושעת;
- פגיעה ממעשה אלימות, שמטרתו העיקרית פגיעה באדם בשל השתייכות למוצא לאומי-אתני, ובלבד שהוא נובע מהסכסוך הישראלי-ערבי;
- פגיעה ממעשה אלימות, שמטרתו העיקרית פגיעה באדם בשל השתייכות למוצא לאומי-אתני, אשר נעשה בידי ארגון טרוריסטי שעליו הכריזה הממשלה.

הבטחת הכנסה

תחילה

תשלום גמלאות	1 בינואר 1982
לפני מועד זה:	הטבה סוציאלית למקבלי קצבת זקנה, שאירים ונפגעי עבודה; תמיכות הסעד באמצעות לשכות הרווחה

מקור מימון

אוצר המדינה.

מי זכאי

חוק הבטחת הכנסה אינו נמנה על חוקי הביטוח הלאומי. כל תושב ישראל זכאי להגיש תביעה לגמלה להבטחת הכנסה.

אלה אינם זכאים לגמלה:

- הנמצא במוסד וכל החזקתו על חשבון אוצר המדינה, הסוכנות היהודית, רשות מקומית או מוסד דת;
- המשרת שירות סדיר בצה"ל, הוא ובת זוגו;
- חבר קיבוץ או מושב שיתופי;
- מי שברשותו רכב (למעט אופנוע), אלא אם כן הוא אחד מאלה: בעל הכנסה מעבודה המוגדרת בחוק שרכבו (לפי נפח מנוע וגיל) מוגדר אף הוא בחוק; נכה ברגליו; נזקק לרכב לצרכים רפואיים; מי שיש לו ילד שמקבל גמלה לילד נכה; נבחן בעילת מחלה ורישונות הרכב שלו הופקדו במשרד הרישוי.
- תלמיד במוסד להשכלה גבוהה, במוסד ללימודים על-תיכוניים - למעט אגף חדי-הורית, בתנאים מסוימים - בישיבה או במוסד תורני או במוסד להכשרת כוהני דת; כמו-כן תלמיד בכל מוסד אחר המכשיר תלמידים לבחינות ממשלתיות או המקנה תעודה אם הלימודים נמשכים מעל ל-12 חודשים.

- מי שיוצא לחו"ל, ייתכן שזכאותו לגמלה תישלל, וזאת בהתאם למספר היציאות, למשך השעות בחו"ל וליעד הנסיעה (מכה) ולתכליתה.

- תלמיד בהכשרה מקצועית, מי שמשתתף בתהליך שיקום או מי שדורש עבודה בשירות התעסוקה המחסייר ימי השתתפות עקב הנסיעה לחו"ל אינו זכאי בעבור החודשים שבהם החסיר ימי השתתפות.

תנאי הזכאות

גמלה להבטחת הכנסה

תנאי הזכאות לגמלה להבטחת הכנסה חייבים להתקיים בתובע ובן זוגו (מלבד במקרים מסוימים שבהם התובע חי בנפרד מבן זוגו). הזכאות נבחנת מחודש הגשת התביעה.

רציפות תושבות

תושב ישראל 24 חודשים רצופים - ולגבי עולה: 12 חודשים מצטברים - לפני הגשת התביעה.

תנאי זה לא חל על:

- מקבלי קצבת זקנה ושאירים, מקבלי קצבאות בענף נפגעי עבודה וזכויות מתנדבים;
- מי שזכאי לגמלה לפי שאר התנאים ובן זוגו תושב ישראל 24 חודשים רצופים, לפחות;
- מי שהתנאי האמור לא חל על בן זוגו;
- ילד יתום;
- ילד נטוש.

גיל

- מי שמלאו לו 20 שנה;
- מי שטרם מלאו לו 20 שנה והוא מוגדר כאחד המקרים החריגים המפורטים בחוק, כגון הורה לילד שבחזקתו, קטינה הרה שאינה גרה עם הוריה - או שגרה עם הורה שמקבל גמלה להבטחת הכנסה - ילד יתום או ילד נטוש.
- מי שמלאו לו 18 שנה ואין לו כושר לעבוד עקב מחלה, וכן אסיר משוחרר, אסיר בעבודות שירות, מי שנקלע למצב מצוקה חמור, ועוד.

מבחן הכנסות

הכנסות התובע ובן זוגו נמוכות מהרמה המינימאלית שנקבעה בחוק.

מבחן תעסוקה

תנאי של מבחן תעסוקה חל על עילות הזכאות האלה:

- מחוסר עבודה;
- עובד בעבודה בשכר נמוך;
- נמצא בהכשרה מקצועית.
- תנאי זה אינו חל על עילות הזכאות האלה:
  - חולה (שאינו מסוגל לעבוד) יותר מ-30 ימים רצופים
  - גבר או אשה שהגיע לגיל הפרישה
  - אם נשואה או הורה יחיד (אב או אם) שבהחזקתם ילד שטרם מלאו לו שנתיים
  - אב נשוי שבהשגחתו הבלעדית ילד שטרם מלאו לו שבע שנים
  - המטפל בבן משפחה חולה (ילד, בן זוג, הורה)
  - ילד נטוש או יתום
  - אסיר משוחרר לאחר מאסר של 6 חודשים רצופים לפחות
  - אסיר בעבודות שירות
  - אסיר במעצר בית
  - משגיח על ילד או בן/בת זוג במעצר בית;
  - אשה הרה
  - מכור לסמים או לאלכוהול
  - דר רחוב
  - לומד באולפן
  - נמצא במסגרת שיקום מטעם המוסד לביטוח לאומי או הרשות לשיקום האסיר או בפיקוח משרד ממשלתי
  - מי שנקלע למצב מצוקה עקב אסון או מאורע פתאומי.
  - ילד שהוריו האחד תושב ישראל המנצב במעצר או במאסר, והוא נמצא עם הוריה האחר שאיננו תושב ישראל.

מענק עקב פטירה

בן זוגו של נפטר שקיבל בחייו גמלה להבטחת הכנסה, ובאין בן זוג-ילדו.

הגמלה: מהותה ושיעורה

גמלה להבטחת הכנסה

לגמלה שיעורים שונים. כל שיעור יכול להינתן במלואו או בחלקו. להלן שיעורי הגמלאות באחוזים מהסכום הבסיסי³:

למי שטרם מלאו לו 55 שנה

למי שהיה זכאי לשיעור הרגיל בדצמבר 2002 או שהתחיל לקבל גמלה בינואר 2003

ליחיד	20%
לזוג	27.5%
לזוג עם ילד אחד	30%
לזוג עם 2 ילדים ויותר	33.5%

למי שהיה זכאי לשיעור המוגדל בדצמבר 2002

ליחיד	22.5%
לזוג	30%
לזוג עם ילד אחד	33.5%
עם 2 ילדים ויותר	39.0%

לאלמנה, לנפרדת ולהורה יחיד

עם ילד אחד	33.5%
עם 2 ילדים ויותר	39%

למי שטרם מלאו לו 25 שנה

והוא לא מוגדר כאחד המקרים החריגים המפורטים בחוק	80%
מהשיעורים לעיל	

למי שמלאו לו 55 שנה

ליחיד	25%
לזוג	37.5%
לזוג עם ילד אחד	43.5%
לזוג עם 2 ילדים ויותר	49.5%

לאלמנה, לנפרדת ולהורה יחיד

עם ילד אחד	*42.5%
עם 2 ילדים ויותר	*52.5%

שיעור לילדים יתומים או נטושים

לילד אחד	*25%
לשני ילדים	** 37.5%
לכל ילד נוסף	10%

* בניכוי הסכום הבסיסי².
** בניכוי 2 סכומים בסיסיים².

מענק עקב פטירה

סכום השווה לסכום הבסיסי¹ כפי שהיה ב־1 בינואר.

הגדרות

בני זוג

בני זוג הנשואים זה לזה, או איש ואישה הידועים בציבור כבני זוג ומתגוררים יחדיו.

גמלה להבטחת הכנסה

גמלה המשולמת למי שאינו מסוגל להבטיח לעצמו הכנסה מעבודה כדי מחייתו ואינו זכאי לתשלומים ממקורות אחרים.

גמלה חלקית (השלמת הכנסה) משולמת למי שהכנסתו מעבודה או ממקור אחר נמוכה מרמת ההכנסה המינימלית לקיום כפי שנקבעה בחוק.

הורה יחיד

אלמן/נה, גרוש/ה או רווק/ה אשר בחזקתו ילד/ים (כמוגדר ב"הגדרות כלליות") הנמצאים עימו, והוא איננו חי עם הידוע בציבור כבן זוגו.

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

מבחן תעסוקה

רישום בלשכת התעסוקה כדורש עבודה.

עולה

תושב ישראל אשר בידו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות תש"י-1950, או אשרה לישיבת קבע או ארעי שמקבל סל קליטה ממשרד הקליטה, ובלבד שלא חלפו 5 שנים מהיום שבו נקבע מעמדו כעולה.

עילת זכאות

מצב המזכה בגמלה להבטחת הכנסה אם מתקיימים בו התנאים שהוגדרו בחוק ובתקנות.

זקנה

מי מבוטח

תושב ישראל שמלאו לו 18 שנה, למעט עקרת בית ואלמנה בת קצבה שנולדו לפני ה-1 בינואר, 1931 ולא צברו תקופת אכשרה, וכן למעט מי שעלו ארצה כשהם מעל הגיל המופיע בלוח להלן, בהתאם למועד לידתם.

גיל בעת העליה לארץ	חודש ושנת לידה	
	עד תאריך	מתאריך
60	6/44	-
60 ו-4 חודשים	8/44	7/44
60 ו-8 חודשים	4/45	9/44
61	12/45	5/45
61 ו-4 חודשים	8/46	1/46
61 ו-8 חודשים	4/47	9/46
62	ואילך	5/47

תנאי הזכאות

קצבת זקנה

גיל קצבה

הגיל המזכה בקצבת זקנה (מגיל פרישה, מגיל הזכאות לקצבת זקנה).

תקופת אכשרה

60 חודשי ביטוח ב-10 השנים שקדמו לגיל המזכה; או 144 חודשי ביטוח; או 60 חודשים לעובד/ת מבוטח/ת בתנאי שמספר חודשי הביטוח אינו קטן ממספר החודשים שבהם לא היה מבוטח.

פטורה מתקופת אכשרה: גרושה; אלמנה; עגונה; לא נשואה שעלתה ארצה כשהיא בת 57 או יותר; או נשואה שבעלה אינו מבוטח; וכן אישה שקיבלה קצבת נכות חודש לפחות בתכוף לפני גיל הפרישה.

מבחן הכנסות

למי שהגיע לגיל פרישה וטרם הגיע לגיל הזכאות לקצבת זקנה. כאשר ההכנסה עולה על ההכנסה המרבית לעניין גמלאות הנקבעת במבחן ההכנסות (ללא הכנסות מפנסיה), ניתן לקבל קצבה חלקית.

תשלום דמי ביטוח (למבוטחים לא-שכירים)

חוב בדמי ביטוח (כל עוד לא סולק החוב) עלול להקטין את שיעור הקצבה, ואף לשלול אותה, בהתאם למשך הפיגור.

תחילה

1 באפריל 1954	גביית דמי ביטוח
1 באפריל 1957	תשלום קצבאות
1968	קצבאות ללא מבוטחים
1 בינואר 1982	השלמת הכנסה למעוטי הכנסה לפי חוק הבטחת הכנסה
1965	לפני מועד זה: הסכם הטבה סוציאלית למעוטי הכנסה
1 בינואר 1996	תשלום קצבה לעקרת בית

מקור מימון

דמי ביטוח (זקנה ושאיירים)

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
0.22	3.85	עובד שכיר
1.45	2.04	מעסיק
3.09	5.21	עובד עצמאי
2.40	5.76	לא עובד ולא עובד עצמאי
פטורה		עקרת בית
		אוצר המדינה:
0.25	0.25	עבור עובד שכיר
0.25	0.25	עבור עובד עצמאי

השתתפות אוצר המדינה

הקצבה בשיעור 17.1% מתקבולי הביטוח וכן מימון מלוא הגמלאות לעולים לא מבוטחים ומימון השלמת הכנסה למקבלי קצבאות.

קצבת זקנה לנכה

נכה זקן: מי שקיבל קצבת נכות בתכופ להגיעו לגיל הפרישה.

תוספות לקצבת זקנה

תוספת תלויים

התוספת בעד תלויים ניתנת בתנאי שאינם מקבלים קצבה בזכות עצמם.

עקרת בית ואלמנה בת-קצבה אינן זכאיות לתוספת עבור תלויים.

בעד בת זוג תושבת ישראל - אשת מקבל קצבה שנתמלאו בה כל אלה:

- נשואה לו לפחות שנה או ילדה לו ילד
- מלאו לה 45 שנים או יש עמה ילד שלו
- עומדת במבחן הכנסות (ר' פרט 1 בהגדרה של הכנסה מרבית לעניין גמלאות) למעט מי שמלאו לה 67.
- בעד בן זוג תושב ישראל, הנשוי לפחות שנה אחת למקבלת קצבה והוא אחד מאלה:
  - בן 50 ומעלה שעומד במבחן הכנסות (ר' פרט 1 בהגדרה של הכנסה מרבית לעניין גמלאות), או
  - בן 70 ומעלה.

בעד ילד

כל אחד משני הילדים הראשונים של מקבל/ת הקצבה.

תוספת ותק

מבוטח שצבר מעל ל-10 שנות ביטוח. עקרת בית ואלמנה בת-קצבה אינן זכאיות לתוספת ותק.

תוספת דחית קצבה

מבוטח שלא היתה לו זכאות לקצבה בין גיל הפרישה לבין גיל הזכאות לקצבת זקנה עקב הכנסה ממשלח יד.

השלמת הכנסה

ראה פרק "הבטחת הכנסה".

גמלת זקנה מיוחדת

לעולה חדש שאינו מבוטח מפאת גילו ביום עלייתו, ואשר הגיע לגיל קצבה כאמור לעיל, וכן למבוטח שירד מהארץ וחזר אליה ולא השלים תקופת אכשרה בהגיעו לגיל קצבה כאמור לעיל - בהתאם למבחן הכנסות.

המשך בעמוד הבא

הגדרות

גיל הזכאות לקצבת זקנה

גיל הזכאות לקצבה זקנה (אישה)	חודש ושנת לידה	
	עד תאריך	מתאריך
65	6/39	-
65 ו-4 חודשים	8/39	7/39
65 ו-8 חודשים	4/40	9/39
66	12/40	5/40
66 ו-4 חודשים	8/41	1/41
66 ו-8 חודשים	4/42	9/41
67	12/44	5/42
67 ו-4 חודשים	8/45	1/45
67 ו-8 חודשים	4/46	9/45
68	12/46	5/46
68 ו-4 חודשים	8/47	1/47
68 ו-8 חודשים	4/48	9/47
69	12/48	5/48
69 ו-4 חודשים	8/49	1/49
69 ו-8 חודשים	4/50	9/49
70	ואילך	5/50

אלמנה בת-קצבה

אישה שמקבלת קצבת שאירים או תלויים מכוח פטירת בן זוגה ושאינה עובדת מחוץ למשק ביתה.

גיל פרישה

הגיל שבו הזכאות לקצבת זקנה מותנית במבחן הכנסות (ר' פרק "הגדרות כלליות" לפירוט הגילאים).

גיל הזכאות לקצבת זקנה

הגיל שבו הזכאות לקצבת זקנה לא מותנית במבחן הכנסות. גיל זה הוא: בגבר - 70; באישה - הגיל עולה בהדרגה, ולכישושלם התהליך הוא יהיה 70; ב-2011 הוא 67.

טבלה מצורפת משמאל. ←

הכנסה מרבית לעניין גמלאות

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

נכה זקן

מי שקיבל קצבת נכות בתכופ להגיעו לגיל הפרישה.

עקרת בית

אישה נשואה שבן זוגה מבוטח ושאינה עובדת מחוץ למשק ביתה.

תקופת אכשרה

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

זקנה (המשך)

למי שטרם מלאו לו 70

30.3%	ליחיד
45.0%	לזוג
55.1%	לזוג עם ילד אחד
62.5%	לזוג עם שני ילדים ויותר
*50.0%	ליחיד עם ילד אחד
*60.0%	ליחיד עם שני ילדים ויותר

למי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80

31.2%	ליחיד
46.3%	לזוג
56.4%	לזוג עם ילד אחד
66.5%	לזוג עם שני ילדים ויותר
*51.3%	ליחיד עם ילד אחד
*61.4%	ליחיד עם שני ילדים ויותר

לבני 80 ומעלה

32.6%	ליחיד
48.3%	לזוג
58.4%	לזוג עם ילד אחד
68.5%	לזוג עם שני ילדים ויותר
*53.3%	ליחיד עם ילד אחד
*63.4%	ליחיד עם שני ילדים ויותר

* בניכוי הסכום הבסיסי².

את הסכומים המתקבלים יש להגדיל ב־7.7% הקצבה עם ההשלמה מתעדכנת בכל עת שמתעדכן הסכום הבסיסי³.

מענק עקב פטירה

מענק בשיעור הסכום הבסיסי¹ כפי שהיה ב־1 בינואר.

מענק עקב פטירה

לבן זוג של זכאי לקצבת זקנה שנפטר, ובאין בן זוג - לילדיו (כמוגדר ב"הגדרות כלליות").

הגמלה: מהותה ושיעורה

קצבת זקנה וגמלת זקנה מיוחדת

שיעור הקצבאות (אחוז מהסכום הבסיסי³):

17.7%	ליחיד
26.6%	לזוג
32.2%	לזוג עם ילד אחד
37.8%	לזוג עם 2 ילדים ויותר
23.3%	ליחיד עם ילד אחד
28.9%	ליחיד עם 2 ילדים ויותר

הקצבאות מתעדכנות בכל עת שמתעדכן הסכום הבסיסי³. שיעורים אלה כוללים תוספת תלויים.

תוספת לבני 80 ומעלה

1% מהסכום הבסיסי³.

קצבת זקנה לנכה

בגובה קצבת הנכות (כולל קצבה חודשית נוספת) שהנכה הזקן היה זכאי לה. הקצבה מתעדכנת בכל עת שמתעדכנת קצבת הנכות ובאותם שיעורים.

תוספות לקצבה

תוספת תלויים

בעד בת / בן זוג - 8.9% מהסכום הבסיסי³.
בעד ילד - 5.6% מהסכום הבסיסי³.

תוספת ותק

2% מהקצבה, לכל שנת ביטוח מאז שנת הביטוח האחת-עשרה, עד למקסימום 50% מהקצבה.

תוספת דחיית קצבה

5% מהקצבה, לכל שנה מגיל הפרישה עד גיל הזכאות לקצבת זקנה, בה לא היתה זכאות עקב הכנסה ממשלח יד.

השלמת הכנסה

משלימה את הקצבה לכדי שיעורה המוגדל של הגמלה להבטחת הכנסה (אחוז מהסכום הבסיסי³):

ייעוץ לקשיש

הגמלה: מהותה ושיעורה

במסגרת השירות ניתן ייעוץ ומידע לקשישים ולבני משפחותיהם לגבי זכויותיהם לפי החוק, וכן לגבי שירותים חברתיים וקהילתיים העומדים לרשותם באזור מגוריהם. במסגרת השירות ניתנת גם תמיכה אישית, חברתית ומעשית.

בשירות מתקיימות קבוצות תמיכה לאלמנות קשישות, במטרה לסייע להן בעיבוד האבל ובהתמודדות עם המשבר. כמו-כן מתקיימות קבוצות תמיכה נוספות לבני זוג של חולים סיעודיים ולאוכלוסיות ייחודיות לפי צורך אזורי, כגון: גמלאיות גרושות ובני דור הביניים.

במסגרת השירות נערכים ביקורי בית יזומים במטרה לסייע לקשישים בנושא מיצוי זכויות ולאתר קשישים החיים במצבי מצוקה. כמו-כן מתקיימים ביקורים חברתיים קבועים בבתיהם של קשישים המרותקים לבתיהם.

במסגרת השירות בסניפים מתקיימים גם ימי מידע לגמלאים חדשים שפרשו מעבודה וימי מידע לאלמנות שהתאלמנו לאחרונה.

תחילה

החל במאי 1972

מקור המימון

המוסד לביטוח לאומי.

תנאי הזכאות

ניתן בלא תשלום לכל פונה, לקשיש ולבן משפחתו.

הענקות מטעמי צדק

תנאי הזכאות

- א. דחיית תביעה לגמלה, במסגרת ענף הביטוח, בגלל אחת הסיבות האלה:
- אי מילוי חובת רישום - ביטוח נפגעי עבודה;
  - אי אשפוז - ביטוח אמהות;
  - פיגור בתשלום דמי ביטוח - ביטוח שאירים, נפגעי עבודה, נכות כללית ודמי לידה;
- ב. מבחן הכנסות.

תחילה

4 בספטמבר 1975

תשלום הענקות

מקור המימון

0.03% מתקבולי המוסד לביטוח לאומי.

הגמלה: מהותה ושיעורה

ההענקה ניתנת כתחליף לגמלה שנדחתה, בשיעור זהה או בשיעור מופחת, בהתאם להכנסות.

שאירים

תנאי הזכאות

קצבת שאירים

אלמן, אלמנה ויתום (ילד) של מבטוח/ת זכאים לקצבת שאירים בתנאים אלה:

פטירת מבטוח/ת

למעט פטירה כתוצאה מפעולת מלחמה.

תקופת אכשרה של המבטוח/ת

12 חודשי ביטוח ערב הפטירה, או 24 חודשים ב־5 השנים לפני, או 60 חודשי ביטוח ב־10 השנים לפני, או תקופת האכשרה המזכה בקצבת זקנה.

תקופת אכשרה אינה נדרשת כאשר המבטוח או המבטוחת:

- נפטרה/ה בשנה הראשונה לעליתו/ה, או לפני גיל 19;
  - היה/היתה המפרנס/ת העיקרי/ת של בן/בת הזוג או הילדים;
  - המבטוחת היתה עקרת בית או אלמנה.
- לגבי עקרת בית ואלמנה בת-קצבה, הזכאות לילדים בלבד.

תשלום דמי ביטוח (למבטוחים לא-שכירים)

חוב של הנפטר בדמי ביטוח עלול להקטין את שיעור הקצבה, ואף לשלול אותה, בהתאם למשך הפיגור.

גמלת שאירים מיוחדת

עמידה במבחני הכנסות לאלמנה וליתומיו של תושב ישראל שלא היה מבטוח מפאת גילו ביום עליתו.

השלמת הכנסה

ראה פרק "הבטחת הכנסה".

מענק שאירים

אלמן או אלמנה, שביום התאלמנותם היו מתחת לגיל 40 ולא היה עמם ילד; וכן אלמן שפקעה זכותו לקצבת שאירים בגלל הכנסותיו.

מענק נישואין

לאלמן/נה שנישאה. (הזכות לגמלת שאירים פוקעת).

דמי מחייה ליתומים

ליתום שמכוח הורוה משתלמת קצבת שאירים ועיקר זמנו מוקדש ללימודים על-יסודיים או להכשרה מקצועית, לפי מבחן הכנסות (ר' הגדרה של הכנסה מרבית לעניין גמלאות).

- יתום אחד - פעמיים פרט 1;
- אם יש יתומים נוספים במשפחה שזכאים לדמי מחיה - פרט 3.

מענק בר-מצווה

ליתום המגיע לגיל 13 וליתומה המגיעה לגיל 12.

מענק עקב פטירה

פטירת אדם שקיבל בחייו קצבת שאירים.

תחילה

1 באפריל 1954	גביית דמי ביטוח
1 באפריל 1955	תשלום קצבאות
1968	קצבאות לשאיירים של לא מבטוחים
1 בספטמבר 1970	הכשרה מקצועית ודמי מחיה ליתומים ולא למנים
1 בינואר 1982	השלמת הכנסה למעוטי הכנסה לפי חוק הבטחת הכנסה
1965	לפני מועד זה: הסכם הטבה סוציאלית למעוטי הכנסה

מי מבטוח

תושב ישראל שמלאו לו 18 שנה, למעט עקרת בית ואלמנה בת קצבה שנולדו לפני ה'1 בינואר, 1931 ולא צברו תקופת אכשרה, וכן למעט מי שעלו ארצה כשהם מעל הגיל המופיע בלוח להלן, בהתאם למועד עליתם.

גיל בעת העליה לארץ	חודש ושנת לידה	
	עד תאריך	מתאריך
60	6/44	-
60-4 חודשים	8/44	7/44
60-8 חודשים	4/45	9/44
61	12/45	5/45
61-4 חודשים	8/46	1/46
61-8 חודשים	4/47	9/46
62	ואילך	5/47

הגמלה: מהותה ושיעורה

קצבת שאירים וגמלת שאירים מיוחדת

שיעור הקצבאות (אחוז מהסכום הבסיסי³)

17.7%	לאלמן/נה שיש עמם ילד, או שהם בגיל 50 ויותר
8.3%	תוספת לכל אחד מהילדים
13.3%	לאלמן/נה בגיל 40 עד 49 שאין עימם ילד
לילדים שאין אלמן/נה זכאי לתוספת בעדם:	
11.0%	ילד יחיד
8.3%	לכל אחד מהילדים אם יש יותר מילד אחד
11.0%	לילדים שאין להם הורה או שהורה גר בדרך קבע בחוץ לארץ
1%	תוספת לבני 80 ומעלה

תוספות לקצבה

תוספת ותק

2% מהקצבה, לכל שנה נוספת מעל 10 שנות ביטוח שהשלים הנפטר, עד למקסימום 50% מהקצבה.

השלמת הכנסה

משלימה את הקצבה לסכום הגמלה להבטחת הכנסה בשיעור המוגדל (אחוז מהסכום הבסיסי³):

למי שטרם מלאו לו 70

30.3%	לאלמן ולאמנה ללא ילדים
* 50.0%	לאלמן ולאמנה עם ילד אחד
* 60.0%	לאלמן ולאמנה עם 2 ילדים ויותר

למי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80

31.2%	לאלמן ולאמנה ללא ילדים
* 51.3%	לאלמן ולאמנה עם ילד אחד
* 61.4%	לאלמן ולאמנה עם 2 ילדים ויותר

לבני 80 ומעלה

32.6%	לאלמן ולאמנה ללא ילדים
* 53.3%	לאלמן ולאמנה עם ילד אחד
* 63.4%	לאלמן ולאמנה עם 2 ילדים ויותר

את הסכומים המתקבלים יש להגדיל ב־7%.

לילדים יתומים משני הורים או נטושים

* 25%	ילד אחד
** 37.5%	לשני ילדים
10%	לכל ילד נוסף

* בניכוי הסכום הבסיסי².
** בניכוי 2 סכומים בסיסיים².

מענק שאירים

מענק בשווי 36 קצבאות חודשיות.

מענק נישואין

מענק בשווי 36 קצבאות חודשיות המשולם בשני חלקים: הראשון לאחר יום הנישואין, והשני בתום שנתיים מיום הנישואין.

דמי מחיה ליתומים

9% מהסכום הבסיסי¹. אם מכוח הורוה משתלמת קצבת שאירים לאלמן או לאלמנה שעמו ילדים - 6.5% מהסכום הבסיסי¹, כאמור.

מענק בר-מצוה

^{2/3} מהסכום הבסיסי¹ ב־1 בינואר.

מענק עקב פטירה

מענק כאמור בפרק "זקנה".

דמי קבורה

משולמים ישירות לגוף העוסק בקבורה, לפי הכללים והשיעורים שנקבעו בתקנות, לכיסוי כל הוצאות הקבורה. במגזר הלא-יהודי, במקומות שבהם אין גוף העוסק בקבורה, משלמים למשפחת הנפטר.

הגדרות

אלמן

מי שהיה בן זוגה של המבוטחת בעת פטירתה והיה נשוי לה לפחות שנה (אם הוא בן 55 ויותר - חצי שנה), אם יש עימו ילד, או עומד במבחן הכנסות (נפרד: בתנאים מסוימים).

אלמנה

מי שהיתה אשתו של המבוטח בעת פטירתו והיתה נשואה לו לפחות שנה (אם היא בת 55 ויותר - חצי שנה), או שילדה לו ילד (נפרדת: בתנאים מסוימים).

אלמנה בת-קצבה

אישה שמקבלת קצבת שאירים או תלויים מכוח פטירת בן זוגה ושאינה עובדת מחוץ למשק ביתה.

הכנסה מרבית לעניין גמלאות

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

עקרת בית

כהגדרתו בפרק "זקנה".

תקופת אפשרה

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

סיעוד

תנאי הזכאות

גמלת סיעוד

גיל

גיל הפרישה.

תלות

תלות במידה רבה בעזרת הזולת, עקב הליקוי, לביצוע רוב פעולות היום יום, או הזדקקות להשגחה.

מבחן הכנסות

הזכות לגמלה ושיעורה מותנים במבחן הכנסות כפי שנקבע בתקנות.

ליחיד	הכנסה שאינה עולה על 1.5 פעמים השכר הממוצע
לזוג	הכנסה שאינה עולה על 2.25 פעמים השכר הממוצע
למי שיש לו ילד	הכנסה נוספת השווה ל-0.75 השכר הממוצע בעד כל ילד

מי שנמצא במוסד סיעודי או שרוב הוצאות החזקתו במוסד אחר הינו על גוף ציבורי, אינו זכאי לגמלה, למעט מי שנמצא בבית חולים כללי ב-14 הימים הראשונים לאשפוז.

הגמלה: מהותה ושיעורה

גמלת סיעוד

גמלת שירותים המעניקה שירותי סיעוד מתוך סל שירותים כדי לסייע לזכאי בפעולות היום יום ובניהול משק הבית ולהקל על משפחתו את הטיפול בו ואת ההשגחה עליו.

סל השירותים כולל:

- עזרה של מטפלים בסיוע בפעולות יום יום ובניהול משק ביתו; השגחה;
- טיפול במרכז יום לקשישים;
- מוצרי ספיגה;
- משדרי מצוקה;
- שירותי מכבסה.

גמלת סיעוד קצרת-מועד ניתנת ל-60 יום בלבד כאשר אופי המגבלה הינו זמני, כמו אחרי תאונה או ניתוח, וכאשר צפויה חזרה לתפקוד רגיל לאחר תקופת שיקום קצרה. בגמלה זו סל השירותים כולל רק עזרה של מטפלים בסיוע בפעולות יום יום ובניהול משק הבית.

תחילה

1 באפריל 1980	גביית דמי ביטוח
1 באפריל 1986	מימון פעולות לפיתוח שירותים להגדלת מספר האנשים המטופלים במוסדות ולהרחבת היקף השירותים בקהילה
1 באפריל 1988	תשלום גמלאות אישיות

מקור המימון

דמי ביטוח

שיעור מופחת (אחוזים)	שיעור מלא (אחוזים)	
0.01	0.14	עובד שכיר
0.05	0.06	מעסיק
0.12	0.18	עובד עצמאי
0.09	0.21	לא עובד ולא עובד עצמאי
0.02	0.02	אוצר המדינה: עבור עובד שכיר
0.02	0.02	עבור עובד עצמאי

השתתפות אוצר המדינה

הקצבה בשיעור מלוא הגמלה לעולים לא מבוטחים.

מי מבוטח

- מבוטח בביטוח זקנה או בביטוח שאירים;
- תושב ישראל שעלה ארצה לפי חוק השבות;
- תושב ישראל שעלה ארצה עם אשרה לישיבת קבע או ארעי, שמקבל סל קליטה ממשרד הקליטה.

הגדרות

גיל הפרישה

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

השגחה

השגחה ופיקוח על המבוטח למניעת נזק או סכנה לעצמו או לאחרים.

השכר הממוצע

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

ילד

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

ליקוי

ליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, מתאונה או ממום מלידה.

מוסד סיעודי

מוסד סיעודי כגון בית חולים או מחלקה סיעודית שבו מוחזקים ומטופלים אנשים הזקוקים לסיעוד, תשושי נפש או תשושים.

פעולות יום יום

לבישה, אכילה, שליטה בהפרשות, רחצה, נייודות עצמית בבית.

גמלת הסיעוד משולמת לארגון המספק את שירותי הסיעוד ולא לידי הזכאי.

הזכאי מקבל את תשלום הגמלה ישירות רק אם לא נמצאו שירותים זמינים והוא גר עם בן משפחה המטפל בו, או אם הוא גר באחד מאזורי הניסוי לבחירה בגמלה בכסף ומעסיק מטפל שאינו בן משפחה ברוב שעות היממה. שיעור הגמלה המשולמת ישירות לזכאי הוא 80% מהשיעורים המפורטים להלן.

שיעורי הגמלה (מקצבת יחיד מלאה*)

91%	בעד מי שנהיה תלוי במידה רבה בעזרת הזולת לביצוע רוב פעולות היום יום או הזקוק להשגחה
150%	בעד מי שנהיה תלוי במידה רבה מאוד בעזרת הזולת לביצוע רוב פעולות היום יום ברוב שעות היממה
תוספת 27.2%	מי שמעסיק עובד ישראלי בלבד ואין לו היתר להעסיק עובד זר או שהיתר זה הותלה (הוקפא)
168%	בעד מי שנהיה תלוי לחלוטין בעזרת הזולת לביצוע כל פעולות היום יום בכל שעות היממה או זקוק להשגחה מתמדת
תוספת 36.2%	מי שמעסיק עובד ישראלי בלבד ואין לו היתר להעסיק עובד זר או שהיתר זה הותלה (הוקפא)

* ר' פרק נכות כללית, "הגמלה: מהותה ושיעורה".

בכל מקרה לא יעלה התשלום על התמורה בעד שעות הטיפול בפועל.

מחצית הגמלה משולמת כאשר ההכנסה עולה על השכר הממוצע ליחיד, על 1.5 פעמים השכר הממוצע לזוג, ועל סכום נוסף של 0.5 פעמים השכר הממוצע בעד כל ילד, אך אינה עולה על מבחני ההכנסות האמורים ב"תנאי הזכאות".

מזונות (הבטחת תשלום)

שיעורי דמי המזונות באחוזים מהסכום הבסיסי³:

לאשה שטרם מלאו לה 55 שנה

20%	לאשה ללא ילדים שאינה מסוגלת לכלכל את עצמה, שזכאית מה־1 בינואר 2003
22.5%	לאשה ללא ילדים שאינה מסוגלת לכלכל את עצמה, שזכאית לפני ה־1 בינואר 2003
33.5%	לאשה עם ילד אחד
39%	לאשה עם 2 ילדים ויותר
*25%	לאשה שנישאה שנית ושיש עמה ילד
**37.5%	לאשה שנישאה שנית ושיש עמה 2 ילדים ויותר

לאשה שמלאו לה 55 שנה

*42.5%	לאשה שיש עמה ילד
*52.5%	לאשה שיש עמה 2 ילדים ויותר
*25%	לאשה מתחת לגיל 60 שאינה מסוגלת לכלכל את עצמה ולאשה מעל גיל 60
**37.5%	לאשה שנישאה שנית ושיש עמה 2 ילדים ויותר

לילדים

*25%	ילד בודד
**37.5%	ל־2 ילדים בודדים
10%	לכל ילד נוסף שאינו בהחזקת אימו

* בניכוי הסכום הבסיסי².
** בניכוי 2 סכומים בסיסיים/2.

המוסד לביטוח לאומי חייב לפעול לגביית מלוא הסכום מהחייב לפי פסק הדין למזונות.

הגדרות

הסכום הבסיסי

כהגדרתו בפרק "הגדרות כלליות".

חייב

יחיד שפסק דין למזונות ניתן לחובתו.

ילד

ילד קטין, לרבות קטין מאומץ וילד בגיר שאינו מסוגל לכלכל את עצמו.

פסק דין למזונות

פסק דין או החלטה אחרת של בית משפט או בית דין מוסמך, לפיו חייב אדם לשלם מזונות לבן זוגו או לילדו או להורהו.

תחילה

1 באוקטובר 1972

תשלומים

מקור מימון

אוצר המדינה ותשלומי החייבים.

תנאי הזכאות

דמי מזונות

- החייב היה תושב ישראל ביום מתן פסק הדין למזונות או במשך עשרים וארבעה חודשים לפחות מתוך ארבעים ושמונת החודשים שקדמו בתכוף ליום מתן פסק הדין.
- זוכה המקבלת דמי מזונות באמצעות המוסד לביטוח לאומי אינה רשאית לפעול באמצעות הוצאה לפועל או לקבל כספים ישירות מהחייב, למעט אם קיבלה אישור לנקוט בהליכי ביצוע בשל ההפרש שבין שיעור התשלום כפי שנקבע בפסק הדין לבין הסכום שהמוסד משלם.
- האישה אינה מתגוררת עם החייב.

מבחן הכנסות

עמידה במבחן הכנסות כפי שנקבע בתקנות.

שהות בארץ

תבחן זכאותה של הזוכה היוצאת לחו"ל לפי כללי החוק.

סוגי הזכאים

- אישה תושבת ישראל שבידה פסק דין למזונות, אשר בהחזקתה לפחות ילד אחד, בין אם פסק הדין ניתן לזכותה, בין אם ניתן לזכות הילד ובין אם ניתן לזכות שניהם;
- אישה תושבת ישראל ללא ילדים (שאינה גרושה) שבידה פסק דין למזונות ומלאו לה 60 שנה, או שאינה מסוגלת לכלכל את עצמה;
- ילד שפסק דין למזונות ניתן לזכותו, שאינו בהחזקתה של אמו ושארף אינו עמה – אשר עיקר החזקתה אינה על חשבון האוצר או רשות מקומית.

הגמלה: מהותה ושיעורה

דמי מזונות

שיעור התשלום הוא כפי שנקבע בפסק הדין למזונות, אך לא יותר מהסכום שנקבע בתקנות. שיעור דמי המזונות כפי שנקבע בתקנות שווה לשיעור הגמלה להבטחת הכנסה לאלמנות.

אמנות בינלאומיות דו-צדדיות

אוסטריה

תאריך כניסה לתוקף: 1.12.74

מי מבטח

אזרחי אוסטריה וישראל, פליטים וחסרי נתינות שהם שכירים או עצמאיים ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו לתקופה עד 60 חודשים מבטוח במדינה השולחת. אפשר להאריך בהסכמה הדדית.

דיפלומטים ועובדים של חברת תעופה או תובלה ומעביד ציבורי מבטוחים בלי הגבלת זמן במדינה השולחת.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות, אמהות, ילדים (סיוע משפחתי), נפגעי עבודה, מחלות מקצוע ואבטלה.

מי זכאי

אדם הזכאי לקצבה עפ"י חוקי אחת ממדינות האמנה יכול לקבלה גם כאשר העתיק את מקום מגוריו לשטח המדינה השנייה, בשינויים המחוייבים בענפי הביטוח השונים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והאוסטרית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח שאינן פחותות מ-12 חודשים להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים, נכות, אמהות ואבטלה.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

על פי בקשת המוסד המוסמך ועל חשבון.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו.

אורוגואי

תאריך כניסה לתוקף: 1.11.99

מי מבטח

אזרחי אורוגואי וישראל, שכירים או עצמאיים, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו ישלם דמי ביטוח במדינה ממנה נשלח ויהיה פטור במדינה בה הוא עובד עד שנתיים, עם אפשרות לתקופה נוספת.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות כללית, נפגעי עבודה ואמהות.

מי זכאי

אזרחי ישראל או אורוגואי העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והתחיקה של אורוגואי לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח שאינן פחותות מ-12 חודשים להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים ונכות.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

אישה היולדת במדינה השנייה זכאית לאשפוז.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך שבמקום מגוריו.

איטליה

תאריך כניסה לתוקף: 21.11.89

מי מבטח

אזרחי איטליה וישראל המועסקים בשטח ארצה של המדינה האחרת.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד 36 חודשים, עם אפשרות הארכה ל-12 חודשים נוספים. בהסכמה הדדית יש אפשרות להארכה נוספת.

ענפי הביטוח

לא כלולים עדיין באמנה זו.

מי זכאי

תושבי איטליה או ישראל המועסקים במדינה האחרת ע"י אותו מפעל שעל עובדיו הם נמנים בדרך כלל ימשיכו להיות כפופים לתחיקתה של המדינה ממנו נשלחו לעבוד במדינה השנייה.

גמלה

השגת האישור

מהמוסד בארץ המוצא לפני צאתו של העובד לעבודה במדינה השנייה.

אמנות בינלאומיות דו-צדדיות

בולגריה

תאריך כניסה לתוקף: 1.9.09

מי מבוטח

אזרחי בולגריה וישראל, לרבות פליטים וחסרי נתינות שהם שכירים, עצמאים, עובדי ציבור, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד 24 חודשים, עם אפשרות הארכה לתקופה נוספת שלא תעלה על 3 שנים.

עובדי מדינה וציבור וחבר עובדים נייד במפעלי הובלה או תעופה, עובדים בכלי שיט – ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות כללית, נפגעי עבודה, מחלות מקצוע ואמהות.

מי זכאי

אזרחי ישראל או בולגריה העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והבולגרית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים ואמהות.

לגבי ענפי הביטוח זקנה ושאירים – לא ילקחו בחשבון תקופות ביטוח הפחות מ-12 חודשים.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו.

בלגיה

תאריך כניסה לתוקף: 1.5.73

מי מבוטח

אזרחי בלגיה או ישראל, שהם שכירים, כעין שכירים ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד שנה; בהסכמה הדדית - לתקופה נוספת.

עובדי מדינה וחבר עובדים במפעלי תובלה – ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נפגעי עבודה ומחלות מקצוע.

מי זכאי

אזרחי ישראל או בלגיה העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם**

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והבלגית לגבי ענפי הביטוח השונים.

גמלה

חישוב הקצבה

אין צירוף תקופות ביטוח לקצבות זקנה, שאירים או נכות. לקצבות עקב מחלות מקצוע, יש אפשרות לצירוף תקופות עיסוק במקצוע.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו, תוך תקופה שנקבעה בחוק המדינה המשלמת.

בריטניה

תאריך כניסה לתוקף: 1.11.57

פרוטוקול מתקן: 1.4.84

מי מבוטח

אזרחי בריטניה וישראל, לרבות שכירים, עצמאים ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד 24 חודש; בהסכמה הדדית – עד 5 שנים.

עובדים בשירות הדיפלומטי, עובדי מדינה וחבר עובדים במפעלי תובלה ימית או אווירית – ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, אמהות, ילדים, נפגעי עבודה ומחלות מקצוע.

מי זכאי

אזרחי ישראל או בריטניה העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

קצבת ילדים משתלמת ע"י המדינה שבשטחה הילדים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והבריטית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עקרון צירוף תקופות ביטוח להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים ואמהות.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

הזכאי לטיפול רפואי בארצו בגין פגיעה בעבודה זכאי לאותו טיפול בארץ השנייה.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו, תוך תקופה שנקבעה בתחיקת המדינה המשלמת.

* העובד והמעביד פטורים מתשלום דמי ביטוח במדינה אליה נשלח העובד.
** תושב ישראל זכאי לקבל את קצבתו הישראלית בבלגיה רק אם החל לקבלה בישראל

אמנות בינלאומיות דו-צדדיות

גרמניה

תאריך כניסה לתוקף: 1.5.75
תיקון*: 1.1.87

מי מבוטח

אזרחי גרמניה וישראל, פליטים שהם שכירים או עצמאים, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו מבוטח במדינה השולחת ללא הגבלת זמן. על ימאים חל הדין של המדינה שאת דגלה מניף כלי שיט.

על עובדי נציגות רשמית בעלי אזרחות של אותה נציגות חלים הדינים של אותה מדינה. בהסכמה הדדית ניתן לשנות הסדרים אלה.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות, אמהות, נפגעי עבודה (מחלות מקצוע).

מי זכאי

אדם הזכאי לקצבה עפ"י חוקי אחת ממדינות האמנה יכול לקבלה גם כאשר העתיק את מקום מגוריו לשטח המדינה השנייה, בשינויים המחויבים בענפי הביטוח השונים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והגרמנית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים, מחלות מקצוע ואמהות.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

על פי בקשת המוסד המוסמך ועל חשבון.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך שבמקום מגוריו.

דנמרק

תאריך כניסה לתוקף: 1.4.96

מי מבוטח

אזרחי דנמרק וישראל, פליטים וחסרי נתינות שהם שכירים או עצמאים, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד שנתיים. בהסכמה הדדית - עד לסיום העבודה.

עובדי מדינה וציבור ועובדים של חברות תעופה או תובלה - ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות, נפגעי עבודה ומחלות מקצוע, אמהות וילדים.

מי זכאי

אזרחי ישראל או דנמרק העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

קצבת ילדים משתלמת ע"י המדינה שבשטחה הילדים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והדנית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים, נכות, אמהות ומחלות מקצוע.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

מבוטח שנפגע בעבודה במדינה השנייה זכאי לטיפול רפואי דחוף.

אישה היולדת במדינה השנייה זכאית לאשפוז.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך שבמקום מגוריו.

הולנד

תאריך כניסה לתוקף: 1.11.63
פרוטוקול מתקן: 1.9.85
תיקון: 1.12.03

מי מבוטח

אזרחי הולנד וישראל, פליטים וחסרי נתינות, לרבות שכירים, עצמאים ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד עצמאי העובד בשתי המדינות מבוטח במדינה שבה הוא מתגורר כרגיל.

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד 24 חודש. בהסכמה הדדית - לתקופה נוספת.

עובדי מדינה וציבור וחבר עובדים נייד במפעלי תובלה או תעופה ועובדים בכלי שיט - ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות, אמהות***, ילדים, אבטלה, נפגעי עבודה ומחלות מקצוע.

מי זכאי

אזרחי ישראל או הולנד העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

קצבת ילדים משתלמת רק ע"י המדינה שבשטחה הילדים

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית וההולנדית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים ואמהות.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו, תוך תקופה שנקבעה בתחיקת המדינה המשלמת.

* העובד והמעביד פטורים מתשלום דמי ביטוח במדינה אליה נשלח העובד.
** התיקון העיקרי הוא לגבי יישום ענף נכות באמנה.
*** האמנה חלה על גמלאות בכסף בלבד (דמי לידה) ולא על אשפוז לצורך לידה.

אמנות בינלאומיות דו-צדדיות

נורווגיה

תאריך כניסה לתוקף: 1.4.08

מי מבוטח

אזרחי נורווגיה וישראל, לרבות פליטים וחסרי נתינות שהם שכירים, עצמאים, עובדי ציבור, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד חמש שנים.

עובדי מדינה וציבור וחבר עובדים נייד במפעלי הובלה או תעופה, עובדים בכלי שיט ועובדים על מתקנים לגילוי וניצול משאבים תת ימיים – ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות כללית, נפגעי עבודה, מחלות מקצוע, אמהות וילדים.

מי זכאי

אזרחי ישראל או נורווגיה העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

קצבת ילדים משתלמת ע"י המדינה שבשטחה הילדים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והנורווגית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים ואמהות.

לגבי ענפי הביטוח זקנה ושאירים – לא ילקחו בחשבון תקופות ביטוח הפחות מ-12 חודשים.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו.

פולין

תאריך כניסה לתוקף: 31.12.91

מי מבוטח

אזרחי פולין וישראל הזכאים לקבל קצבת נפגעי עבודה ומחלות מקצוע.

ענפי הביטוח

נפגעי עבודה ומחלות מקצוע.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והפולנית לגבי ענף נפגעי עבודה ומחלות מקצוע.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו.

פינלנד

תאריך כניסה לתוקף: 1.9.99

מי מבוטח

אזרחי פינלנד וישראל, פליטים וחסרי נתינות שהם שכירים או עצמאים, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח לעבוד במדינה השנייה ע"י מעבידו ישלם דמי ביטוח במדינה ממנה נשלח ויהיה פטור במדינה בה הוא עובד עד שלוש שנים, עם אפשרות לתקופה נוספת.

אדם שהאמנה חלה עליו יהיה מבוטח במדינה בה הוא שוהה או עובד.

עובד ציבור ימשיך להיות מבוטח במדינה המעסיקה אותו ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות כללית, נפגעי עבודה, אמהות וילדים.

מי זכאי

אזרחי ישראל או פינלנד העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

קצבת ילדים משתלמת ע"י המדינה שבשטחה הילדים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והפינית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח שאינן פחותות מ-12 חודשים להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים, אמהות ונכות.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

מבוטח שנפגע בעבודה במדינה השנייה זכאי לטיפול רפואי נדרש.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך שבמקום מגוריו.

* העובד והמעביד פטורים מתשלום דמי ביטוח במדינה אליה נשלח העובד.

אמנות בינלאומיות דו-צדדיות

צ'כיה

תאריך כניסה לתוקף: 1.7.02

מי מבטוח

אזרחי צ'כיה וישראל, פליטים וחסרי נתינות שהם שכירים או עצמאים, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד 36 חודשים, עם אפשרות לתקופה נוספת.

עובדי ציבור ואנשי צוות של כלי שיט – ללא הגבלת זמן.

עובד יהיה מבטוח במדינה בה תיעשה העבודה.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות כללית, נפגעי עבודה, מחלות מקצוע, אמהות וילדים.

מי זכאי

אזרחי ישראל או צ'כיה העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

קצבת ילדים משתלמת ע"י המדינה שבשטחה הילדים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והצ'כית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח בענפי זקנה, שאירים, נכות ואמהות.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

מבטוח שנפגע בעבודה במדינה השנייה זכאי לטיפול רפואי דחוף.

יולדת במדינה השנייה זכאית לאשפוז.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו, תוך תקופה שנקבעה בחוק המדינה המשלמת.

צרפת

תאריך כניסה לתוקף: 1.10.66

מי מבטוח

אזרחי צרפת וישראל, שהם שכירים, כעין שכירים ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד שנה. בהסכמה הדדית – לתקופה נוספת.

עובדים בשירות הדיפלומטי, עובדי מדינה וציבור וחבר עובדים במפעלי תובלה – ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, ילדים, אמהות, נפגעי עבודה ומחלות מקצוע.

מי זכאי

אזרחי ישראל או צרפת העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

קצבת ילדים משתלמת ע"י המדינה שבשטחה הילדים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והצרפתית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח שאינן פחותות מ-12 חודשים להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים, מחלות מקצוע, אמהות וילדים.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

מבטוח שנפגע בעבודה הנמצא במדינה השנייה זכאי לגמלאות בעין (כולל טיפול דחוף ואשפוז) גם אם שהייתו בה זמנית.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו, תוך תקופה שנקבעה בחוק המדינה המשלמת.

קנדה

תאריך כניסה לתוקף: 1.9.03

מי מבטוח

אזרחי קנדה וישראל, פליטים, חסרי נתינות שהם שכירים או עצמאים.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שכיר כפוף לתחיקה של המדינה שבשטחה הוא עובד.

עובד עצמאי העובד בשתי המדינות מבטוח במדינה שבה הוא מתגורר כרגיל.

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור במדינה שבה הוא עובד עד חמש שנים. בהסכמה הדדית – לתקופה נוספת.

ענפי הביטוח

לא כלולים עדיין באמנה זו.

מי זכאי

אזרחי ישראל או קנדה העובדים או המתגוררים באחת משתי המדינות.

גמלה

הגשת האישור

מהמוסד המבטח בארץ המוצא לפני צאתו של העובד אל המדינה השנייה, או ממדינת השהות בטרם שובו לארץ המוצא.

אמנות בינלאומיות דו-צדדיות

שבדיה

תאריך כניסה לתוקף: 1.7.83

מי מבוטח

אזרחי שבדיה וישראל, פליטים וחסרי נתינות, שכרים או עצמאיים, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד 36 חודשים; בהסכמה הדדית - לתקופה נוספת.

עובדי מדינה וציבור, חבר עובדים במפעלי תובלה או תעופה ועובדים בכלי שיט - ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים, נכות, אמהות, ילדים, אבטלה, נפגעי עבודה ומחלות מקצוע.

מי זכאי

אזרחי ישראל או שבדיה העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

קצבת ילדים משתלמת ע"י המדינה שבשטחה הילדים.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והשבדית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח שאינן פחותות מ-12 חודשים להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה, שאירים, נכות, אמהות ואבטלה.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

טיפול רפואי

מבטוח שנפגע בעבודה במדינה השנייה זכאי לטיפול רפואי דחוף. יולדת במדינה השנייה זכאית לאשפוז.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו, תוך תקופה שנקבעה בחוק המדינה המשלמת.

שוויץ

תאריך כניסה לתוקף: 1.10.85

מי מבוטח

אזרחי שוויץ וישראל, פליטים וחסרי נתינות, שכרים או עצמאיים, ובני משפחותיהם.

מניעת כפל דמי ביטוח*

עובד שנשלח למדינה השנייה ע"י מעבידו פטור עד 24 חודש. בהסכמה הדדית - לתקופה נוספת.

עובדי מפעל תעופה הנשלחים לזמן מוגבל - לאותו זמן.

עובדי מדינה וציבור, חבר עובדים במפעלי תובלה או תעופה ועובדים בכלי שיט - ללא הגבלת זמן.

ענפי הביטוח

זקנה, שאירים ונכות.

מי זכאי

אזרחי ישראל או שוויץ העוברים ממדינה אחת לשנייה זכאים לקבל את קצבתם בארץ מגוריהם.

תנאי הזכאות

בהתאם להוראות התחיקה הישראלית והשוויצרית לגבי ענפי הביטוח השונים, בתוספת עיקרון צירוף תקופות ביטוח שאינן פחותות מ-12 חודשים להשלמת תקופות אכשרה לקבלת הקצבה בענפי זקנה ושאירים.

גמלה

חישוב הקצבה

לפי תחיקתה של כל מדינה. יש אפשרות לצירוף תקופות ביטוח, כאשר לא הושלמה תקופת אכשרה.

הגשת תביעה

למוסד המוסמך או למוסד שבמקום מגוריו, תוך תקופה שנקבעה בחוק המדינה המשלמת.

* העובד והמעביד פטורים מתשלום דמי ביטוח במדינה אליה נשלח העובד.

אמנות בינלאומיות רב-צדדיות

102 אמנה

אמנה בדבר סטנדרטים מינימליים בביטוח סוציאלי (בתוקף לגבי ישראל מ-16.12.56).

19 אמנה

אמנה בדבר שיוויון דין לעובדים אזרחים ולעובדים זרים במוגזע לפי צווי עובדים בעד תאונות (בתוקף לגבי ישראל מ-5.5.58).

48 אמנה

אמנה בדבר שמירת זכויות קצבה של מהגרים (בתוקף לגבי ישראל מ-16.1.64).

118 אמנה

אמנה בדבר שיוויון דין לאזרחים וללא אזרחים בביטוח סוציאלי (בתוקף לגבי ישראל מ-9.6.66).

מבוטחים ומקבלי גמלאות

לוח 1

2010	2009	
3,179,000	3,031,000	מבוטחים ¹
מקבלי גמלאות²		
656,034	639,940	זקנה
102,456	102,786	שאינים
141,500	136,642	סיעוד ³
207,174	200,072	נכות כללית
31,616	30,364	ניידות: קצבת ניידות
109,407	111,765	הבטחת הכנסה: משפחות
20,012	20,253	מזונות
1,030,062	1,011,998	ילדים: משפחות המקבלות קצבת ילדים
103,318	97,715	אמהות: דמי לידה
166,694	156,400	מענק לידה (אשפוז)
59,347	57,539	נפגעי עבודה: דמי פגיעה
36,013	34,216	קצבת נכות
4,565	4,573	קצבת תלויים
4,113	3,861	נפגעי איבה: תגמול נכות
525	534	אסירי ציון: תגמול נכות
58,634	73,025	אבטלה

1. ממוצע שנתי של המבוטחים החייבים בדמי ביטוח לאומי. לא כולל המבוטחים בביטוח בריאות, שבו מבוטחים כל תושבי ישראל (מיון מחדש).
2. המספר של המקבלים דמי לידה, מענק לידה ודמי פגיעה הוא סך הכל מקבלי גמלאות במשך השנה. המספר של מקבלים בהבטחת הכנסה הוא מספר המשפחות שקבלו גמלה בחודש דצמבר. בכל שאר הענפים המספר הוא ממוצע לחודש.
3. כולל המסרבים לקבל גמלה.

2010	2009	
47,578.7	43,223.3	גבייה - סך הכול
31,289.2	28,228.8	לענפי הביטוח הלאומי
16,289.5	14,994.5	למערכת הבריאות

2010	2009	
57,939.7	54,266.2	גמלאות¹
48,192.2	44,600.3	גבייתיות
9,747.5	9,665.9	לא גבייתיות

2010	2009	
57,939.7	54,266.2	גמלאות לפי ייעוד¹
		סך הכול
21,799.2	19,947.7	זקנה ושירים
3,998.7	3,681.2	סיעוד
10,784.6	9,987.8	נכות ²
2,527.1	2,482.6	הבטחת הכנסה
6,203.8	5,578.1	ילדים
4,965.4	4,538.8	אמהות ומזונות
3,786.1	3,621.5	נפגעי עבודה ואיבה ³
21.4	21.2	נפגעי תאונות
1,006.0	1,150.7	שירות מילואים
2,534.4	3,027.8	אבטלה
295.6	213.1	זכויות מעבידים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד
17.4	15.7	הענקות מטעמי צדק

1. לא כולל הוצאות מינהל.

2. כולל תשלומים עבור נידות, גזת, פוליו וכו'.

3. כולל תשלומים עבור אסירי ציון והרוגי מלכות, וכן חסידי אומות העולם.

במחירים שוטפים (שקלים לחודש), ינואר 2011

קצבאות זקנה ושירים - ללא השלמת הכנסה

קצבת שאירים				קצבת זקנה			
תוספת לבני 80+	תוספת לאלמנה עבור כל ילד נוסף	אלמנה עם ילד	אלמנה	תוספת לבני 80+	זוג קשישים עם ילד	זוג קשישים	קשיש יחיד
82	677	2,121	1,444	82	2,627	2,170	1,444

קצבאות זקנה ושירים - כולל השלמת הכנסה

קצבת שאירים			קצבת זקנה			גיל
אלמנה עם 2 ילדים	אלמנה עם ילד	אלמנה	זוג קשישים עם ילד	זוג קשישים	קשיש יחיד	
5,077	4,196	2,645	4,810	3,928	2,645	למי שטרם מלאו לו 70
5,191	4,309	2,723	4,923	4,041	2,723	לבני 70-79
5,365	4,483	2,846	5,097	4,216	2,846	לבני 80+

קצבת נכות כללית (קצבה בסיסית: 100% נכות)

זוג עם 2 ילדים	זוג עם ילד	זוג מבוגרים	מבוגר יחיד
5,083	4,199	3,315	2,210

קצבת ילדים למשפחה

מועד לידה	ילד אחד	שני ילדים	שלושה ילדים	ארבעה ילדים	חמישה ילדים
עבור ילדים שנולדו לפני 1 ביוני 2003	169	364	648	1,094	1,469
עבור ילדים שנולדו ב-1 ביוני 2003 או אחריו	169	364	616	868	1,037

גיל הפטור	חודש ושנת לידה	
	עד תאריך	מתאריך
55	6/49	-
55 ו-4 חודשים	8/49	7/49
55 ו-8 חודשים	4/50	9/49
56	12/50	5/50
56 ו-4 חודשים	8/51	1/51
56 ו-8 חודשים	4/52	9/51
57	12/54	5/52
57 ו-4 חודשים	8/55	1/55
57 ו-8 חודשים	4/56	9/55
58	12/56	5/56
58 ו-4 חודשים	8/57	1/57
58 ו-8 חודשים	4/58	9/57
59	ואילך	5/58

